

Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma **MAL 2019**

RIL tietoisku 3.10.2019
Osaston johtaja Sini Puntanen, HSL
<https://www.hsl.fi/mal>

Esityksen sisältö

- HSL ja Helsingin seutu
- Seudullinen yhteistyö ja MAL 2019 -prosessi
- MAL 2019 suunnitelma
- Vaikutusten arvioinnista
- Kysymyksiä?

HSL ja Helsingin seutu

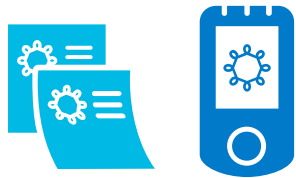
HSL
HRT

HSL:n tehtävät

Vastaa Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta (HLJ).

Hyväksyy joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmän sekä lippujen hinnat.

Suunnittelee ja järjestää toimialueensa joukkoliikenteen ja edistää sen toimintaedellytyksiä.

Vastaa joukkoliikenteen markkinoinnista ja matkustajainformaatiosta.

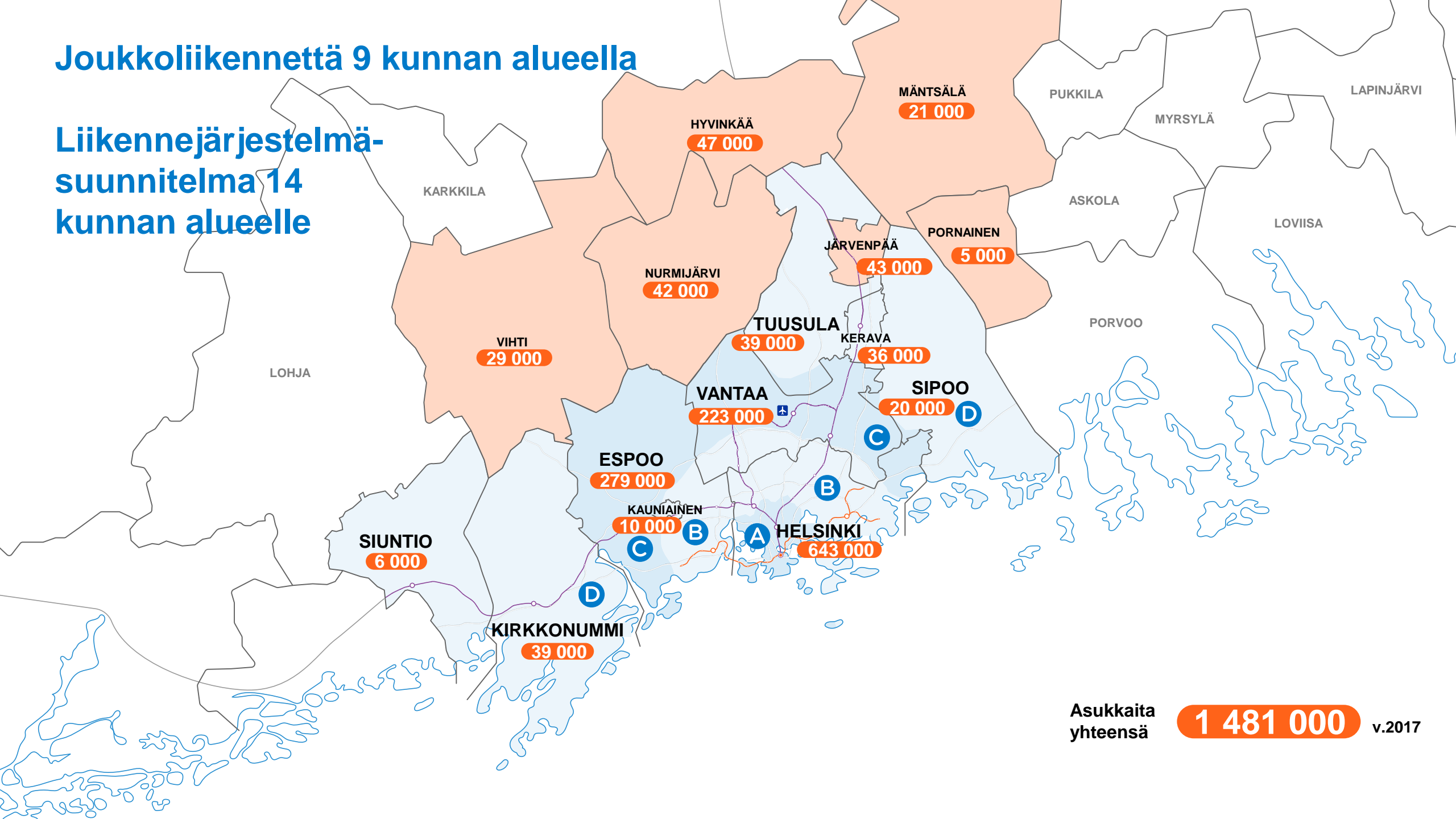
Hankkii bussi-, raitiovaunu-, metro-, lautta- ja lähijunaliikennepalvelut.

Järjestää lippujen myynnin ja vastaa matkalippujen tarkastuksesta.

Joukkoliikennettä 9 kunnan alueella

Liikennejärjestelmäsuunnitelma 14 kunnan alueelle

Asukkaita yhteensä

1 481 000

v.2017

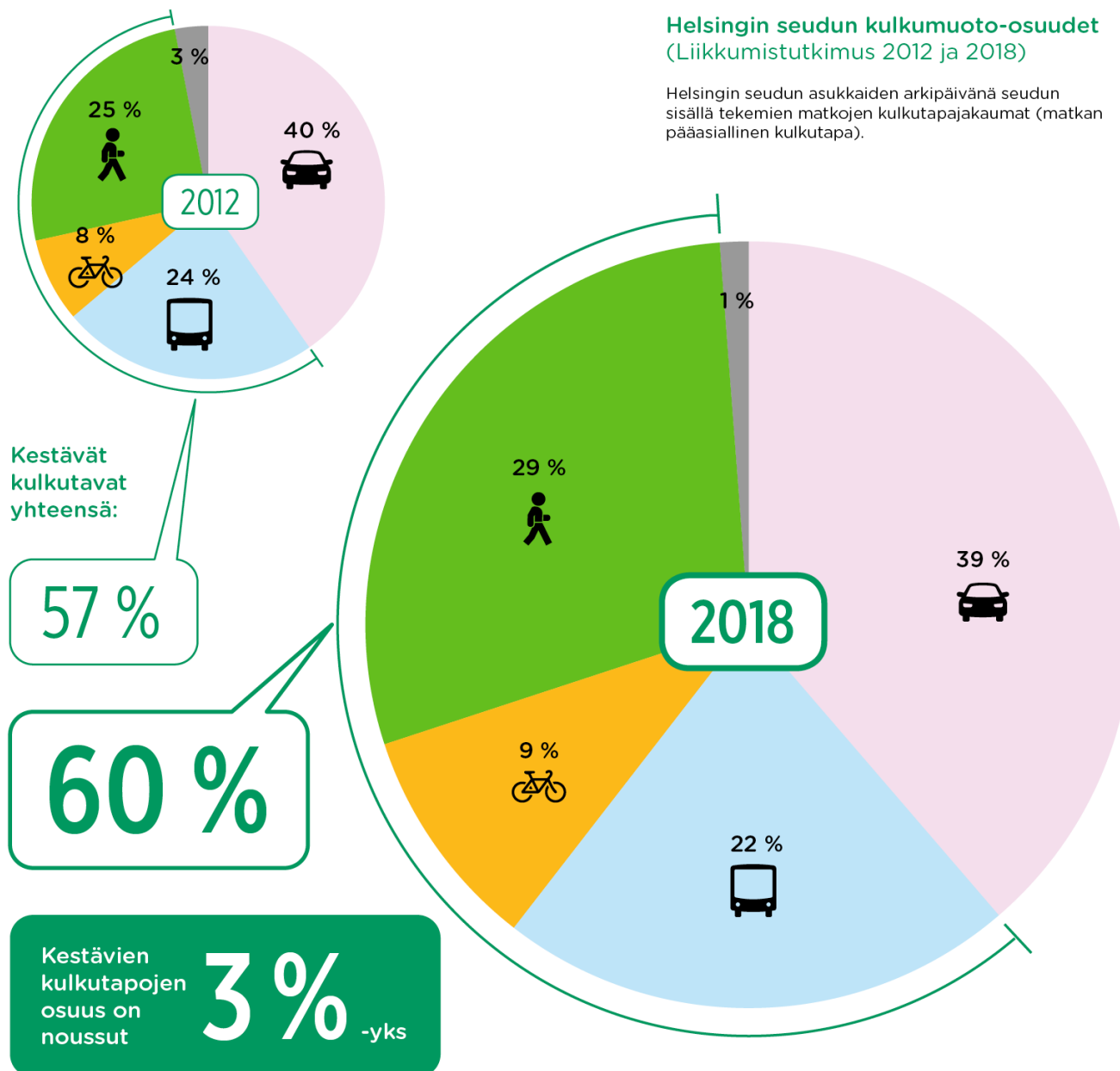
HSL - muutamia avainlukuja

- 5 joukkoliikennemuotoa + kaupunkipyörät
- Noin 25 000 lähtöä arkivuorokautena
- 387 milj. nousua vuonna 2018
- Tilinpäätös 716,9 milj. € vuonna 2018

Kestävät kulutavat ovat nousussa

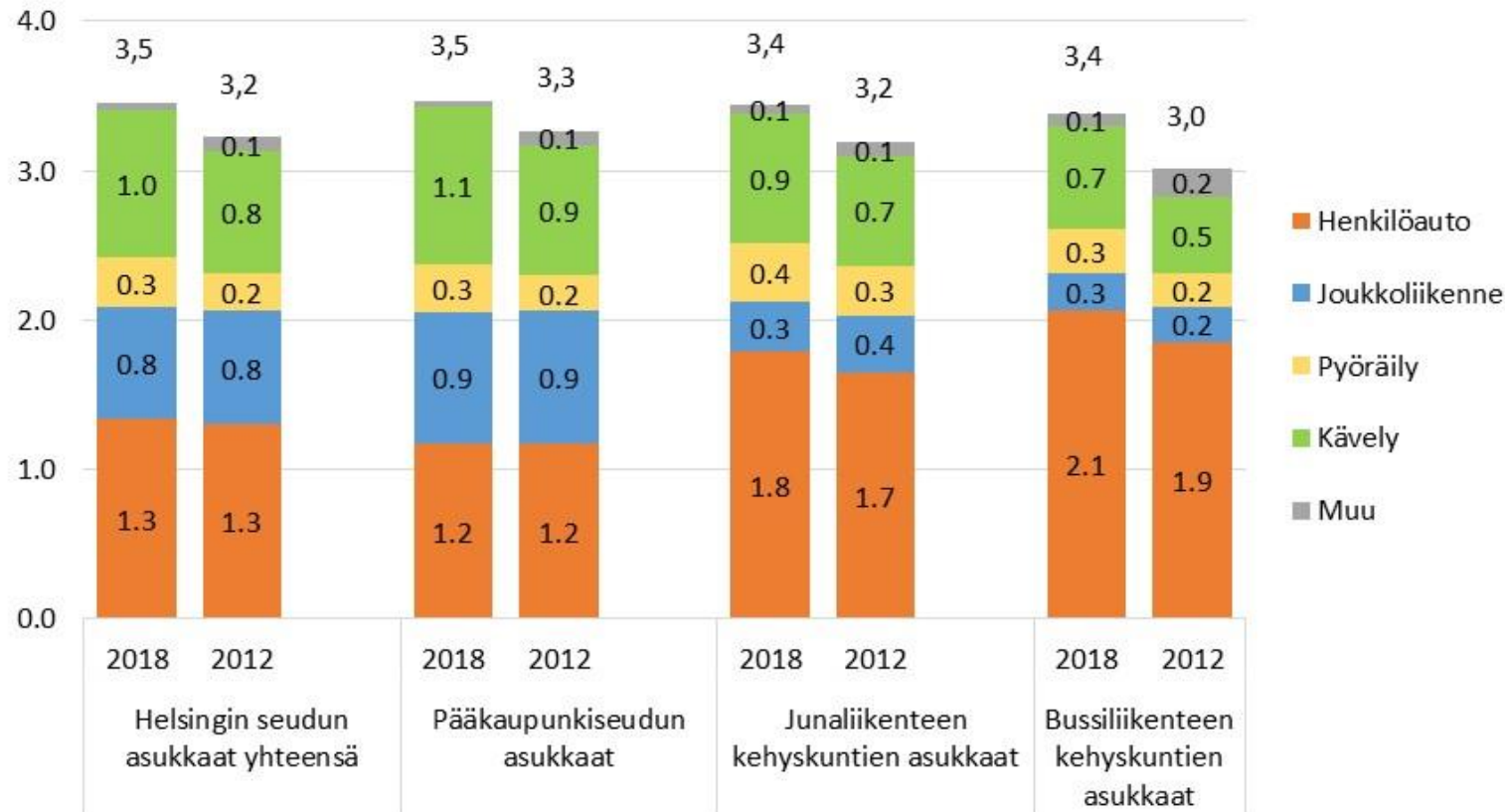
- Helsingin seudun asukkaat käyttävät yhä enemmän kestäviä kulutapoja, kertoo Liikkumistutkimus 2018.
- Kestävien kulutapojen eli joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn osuus on noussut 3 prosenttiyksikköä.
- Syksyllä 2018 kestävien kulutapojen osuus matkoista oli yhteensä 60 prosenttia. Syksyllä 2012 osuus oli 57 prosenttia.

Matkojen määrä kulkutavoittain (pääasiallinen kulkutapa) Helsingin seudulla 2018 ja 2012 asuinalueen mukaan

Matkoja / henkilö /
arkivuorokausi

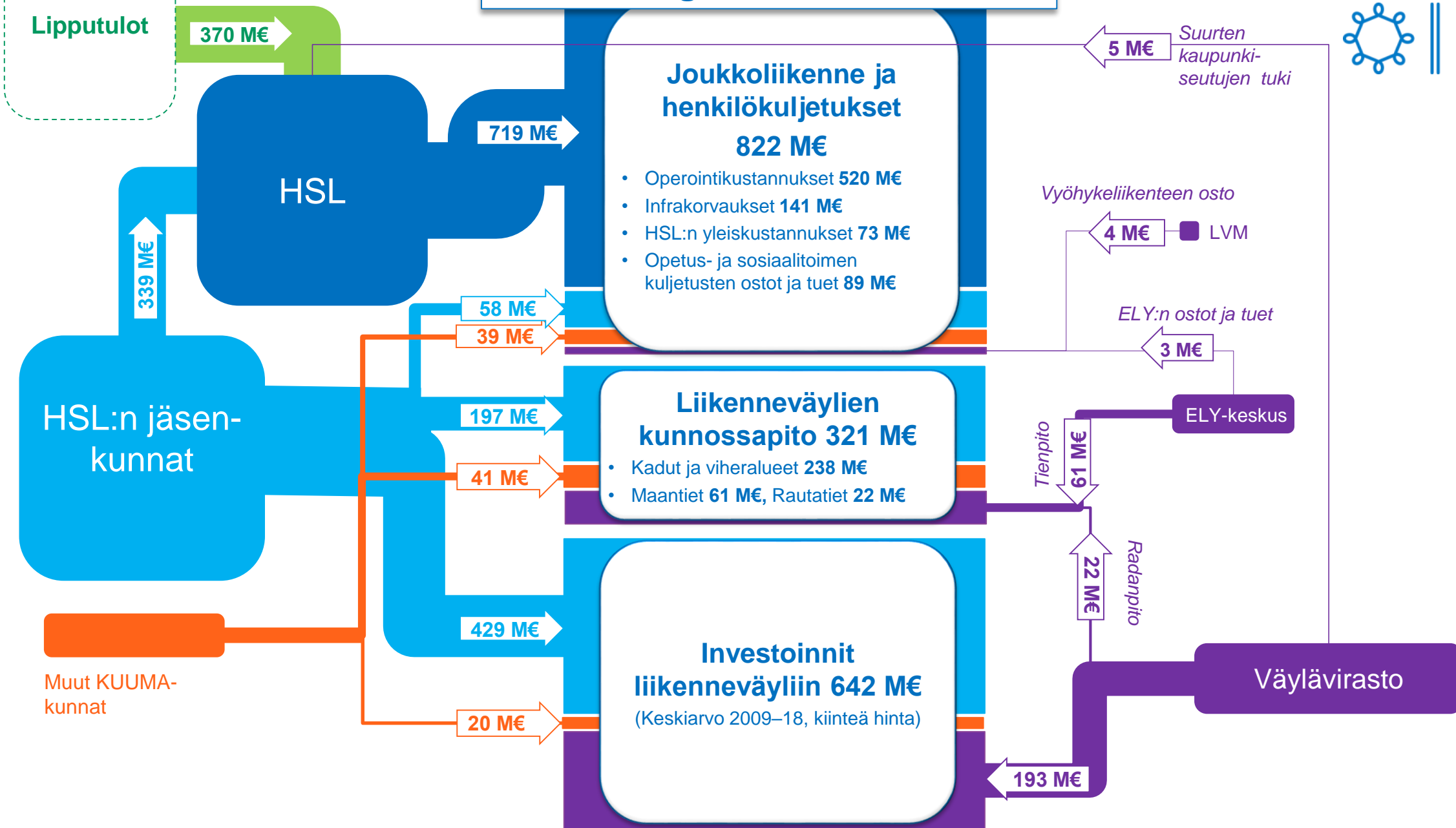
Matkojen määrä henkeä kohti arkivuorokaudessa kasvoi 3,2 matkasta 3,5 matkaan.

Henkilöauto- ja joukkoliikennematkojen määrä ei juuri muuttunut koko seudun tasolla, mutta kävely- ja pyörämatkoja tehtiin selvästi enemmän.

Kehyskunnissa henkilöautomatkojen määrä kasvoi.

Julkistalouden liikennemenot Helsingin seudulla 2018

Valtion ja kuntien menot ja tulot Helsingin seudun liikennejärjestelmässä

Valtion menot **288 M€**
Valtion tulot **1 190 M€**

Joukkoliikenne

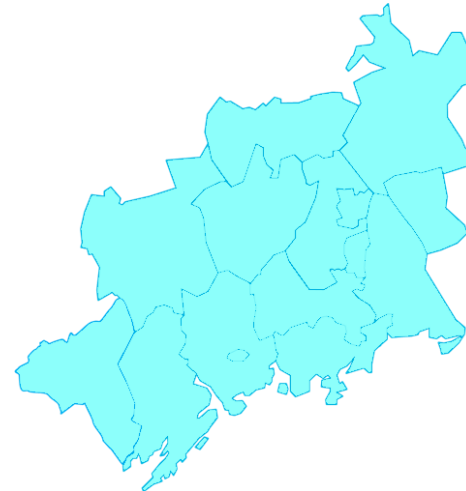
- Ostot ja tuet **8 M€**
- Tuki raideinvestointeihin **28 M€**
- + Kaupunkiraidemaksu **0,04 M€**

Rautatieliikenne

- Junaliikenteen ostot **4 M€**
- Perusradanpito **22 M€**
- Ratainvestoinnit* **116 M€**
- + Ratamaksut ja -vero **3 M€**
- + Osinkotulo VR:ltä **11 M€**

Tieliikenne

- Perustienpito **61 M€**
- Tieinvestoinnit* **50 M€**
- + Autoilun verot ja maksut **1 176 M€**

Kuntien menot **1 480 M€**
Kuntien tulot **370 M€**

Joukkoliikenne

- Liikenteen järjestäminen **722 M€**
- Koulu- ja sosiaalitoimen kuljetukset **71 M€**
- + Lipputulot **370 M€**

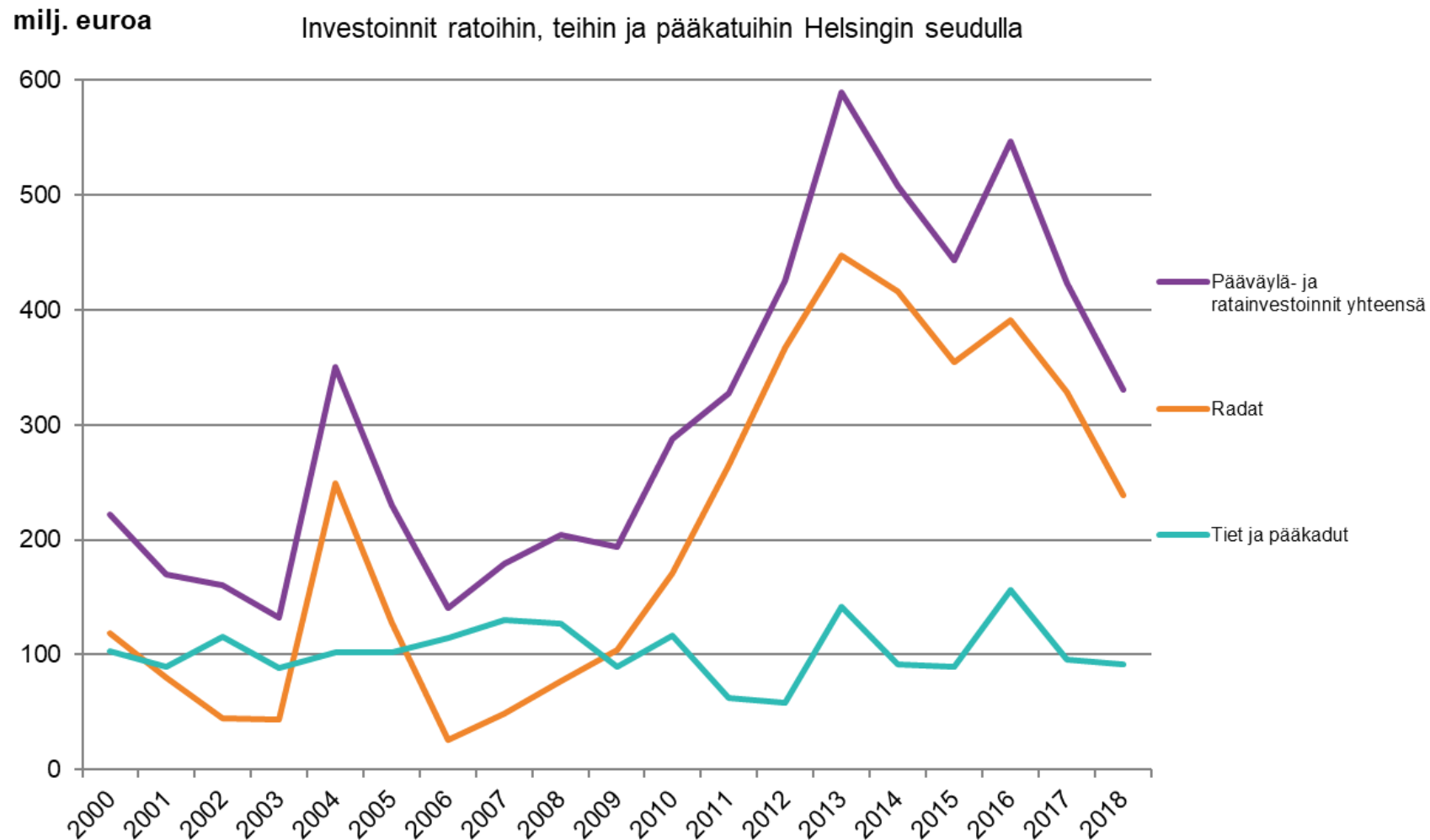
Raideliikenne

- Raideinvestoinnit* **188 M€**

Tieliikenne

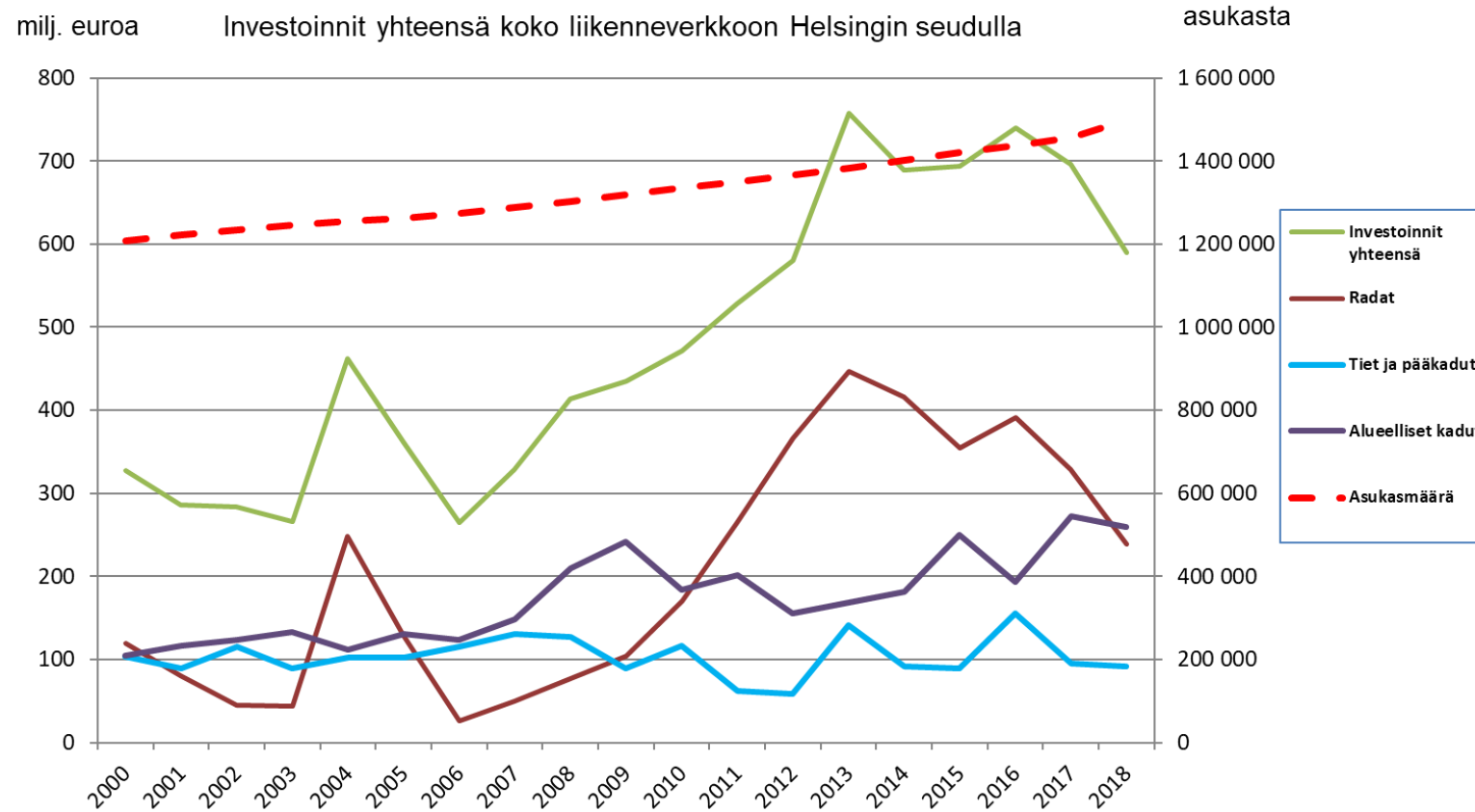
- Kadunpito **238 M€**
- Tie- ja katuinvestoinnit* **261 M€**

Investoinnit ratoihin, teihin ja pääkatuihin Helsingin seudulla 2000–2018 (kiinteähintaistettuna vuoden 2018 hintatasolle)

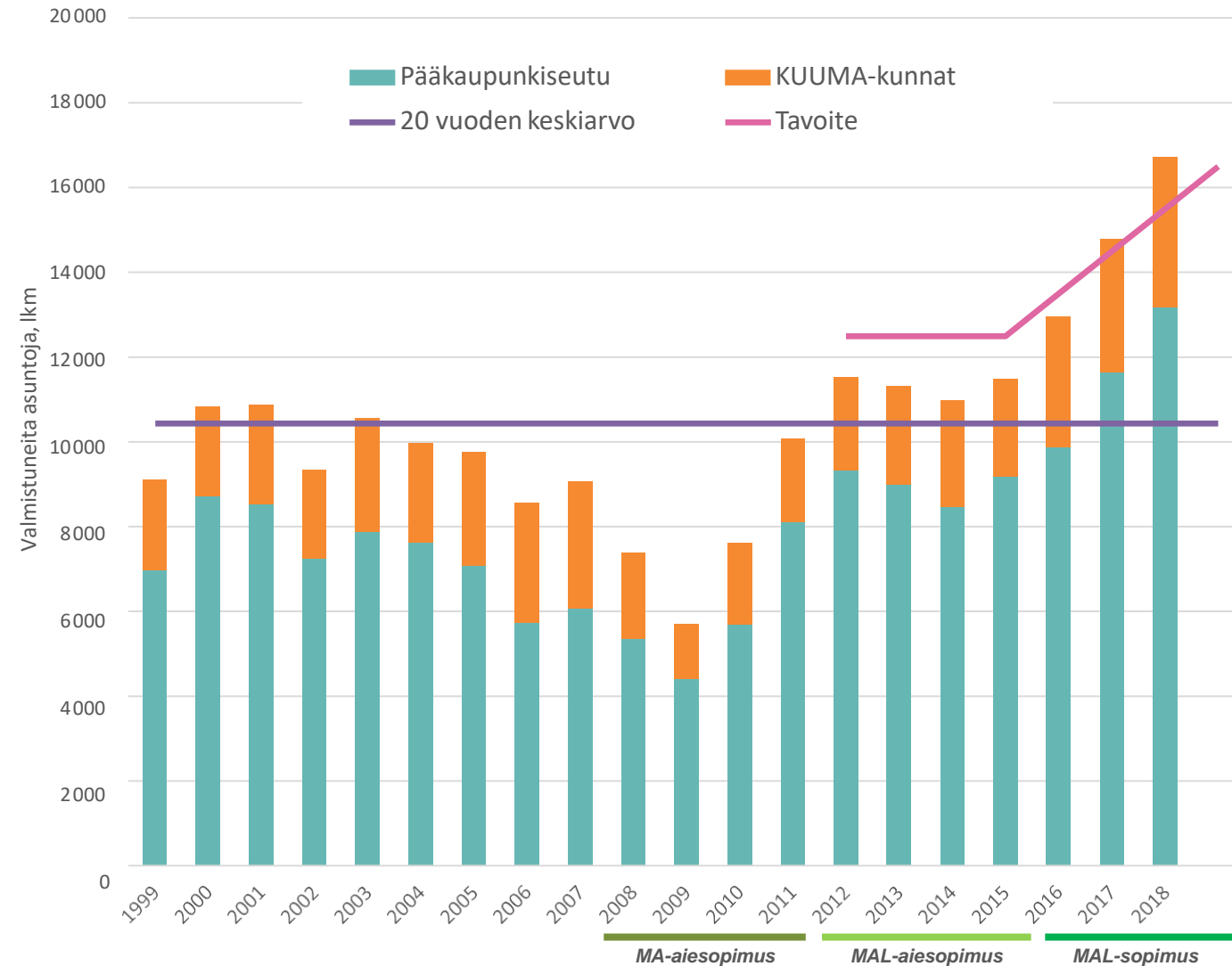
Investointien painopiste on ollut jo vuosia siirtyneenä tie- ja pääkatuverkosta rataverkolle. Rataverkkoon panostaminen pysyy tulevana vuosinakin korkealla tasolla mm. Länsimetron jatkeen, Raide-Jokerin ja Kruunusiltojen rakentamisen ansiosta.

Investoinnit liikenneverkkoon yhteensä Helsingin seudulla 2000–2018 (kiinteähintaistettuna vuoden 2018 hintatasolle)

Kuntien alueelliset katuinvestoinnit olivat v. 2009–2018 keskimäärin 210 M€/v johtuen mm. Espoon metroasemien ympäristöjen mittavista asunto- ja katurakentamisista. MAL-sopimuksen mukaiset asuntotuotantotavoitteet edellyttävät kunnissa myös jatkossa uutta tie- ja katurakentamista.

Helsingin seudulle valmistuneet asunnot 1999-2018

- Vuosina 2016-2018 valmistui 44 456 asuntoa, mikä on 102 % kyseisten vuosien tuotantotavoitteesta.
- Vuonna 2018 valmistui 16 725 uutta asuntoa. Se on 108 % vuoden 2018 tuotantotavoitteesta.

Seudullinen yhteistyö ja MAL 2019 -prosessi

MAL 2019 -taustaa

MAL-strategia 2005

Greater Helsinki vision -kilpailu 2007

Paras-hankkeen kaupunkiseutusuunnitelma 2007

Yhteinen visio (HSYK) 2009

Yhteiset strategiset linjaukset (HSYK) 2010

KUUMA-kuntien yhteinen kehityskuva 2012

1968
1970
1980
1990
1994
1998
2002
2007
2011
2015
2019

Liikennesuunnittelun taustaksi aletaan tehdä liikennetutkimuksia

Smith and Polvinen
1968

PLJ 1998

PLJ 1994

PLJ 2002

PLJ 2007

HLJ 2011

MASU 2050,
Astra 2025 ja
HLJ 2015

LJ-aiesopimukset

Sopimukset valtion kanssa

MA-aiesopimus 2008

MAL-aiesopimus 2012-2015

MAL ns. infrasopimus 2014

MAL-sopimus 2016-2019

MAL 2019 vrt. maakuntakaava

MAL 2019 -suunnitelma

Kuntien yhteinen tavoitetila seudun kehityksestä (priorisointi)
Painopiste seuraavassa vuosikymmenessä, toteuttamisessa ja erityisesti asumisen ja liikenteen teemoissa
Hyväksytään kunnissa, valtio sitoutuu MAL-sopimuksen kautta
Ei juridista sitovuutta
Ohjaa kuntien asunto-ohjelmia ja investointisuunnitelmia

Uusimaakaava/ Helsingin seudun vaihemaakuntakaava

Pitkä aikatahtain (2050)

Mahdollistava, aiheiltaan laaja-alainen ja yleispiirteinen
Kansainvälinen, valtakunnallinen ja maakunnallinen näkökulma
Maakunnan aluerakenteen ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen
Konkretisoi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet seudullisiksi ratkaisuisiksi
Lakisääteinen, päätösvalta maakuntavaltuustolla

2020

2030

2040

2050

Miten suunnittelu on organisoitu?

Kunnat

osallistuvat liikennejärjestelmäsuunnitteluun ja vastaavat yhteistyössä maankäytön ja asumisen suunnittelusta

HSL

vastaa lakisääteisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta ja vaikutusten arvioinnista

Valtio

Osallistuu suunnitteluun, erityisesti liikennejärjestelmätyön ja MAL-projektiryhmän kautta

MAL 2019 -suunnitelman päätöksentekoprosessi

Maankäyttö
Asuminen

Helsingin seudun
yhteistyökokous
(HSYK)

KUUMA-johtokunta

Helsinki
Espoo
Vantaa
Kauniainen

Hyvinkää
Järvenpää
Kerava
Kirkkonummi
Mäntsälä
Nurmijärvi
Pornainen
Sipoo
Tuusula
Vihti

Liikenne

HSL:n hallitus
(9 jäsenkuntaa)

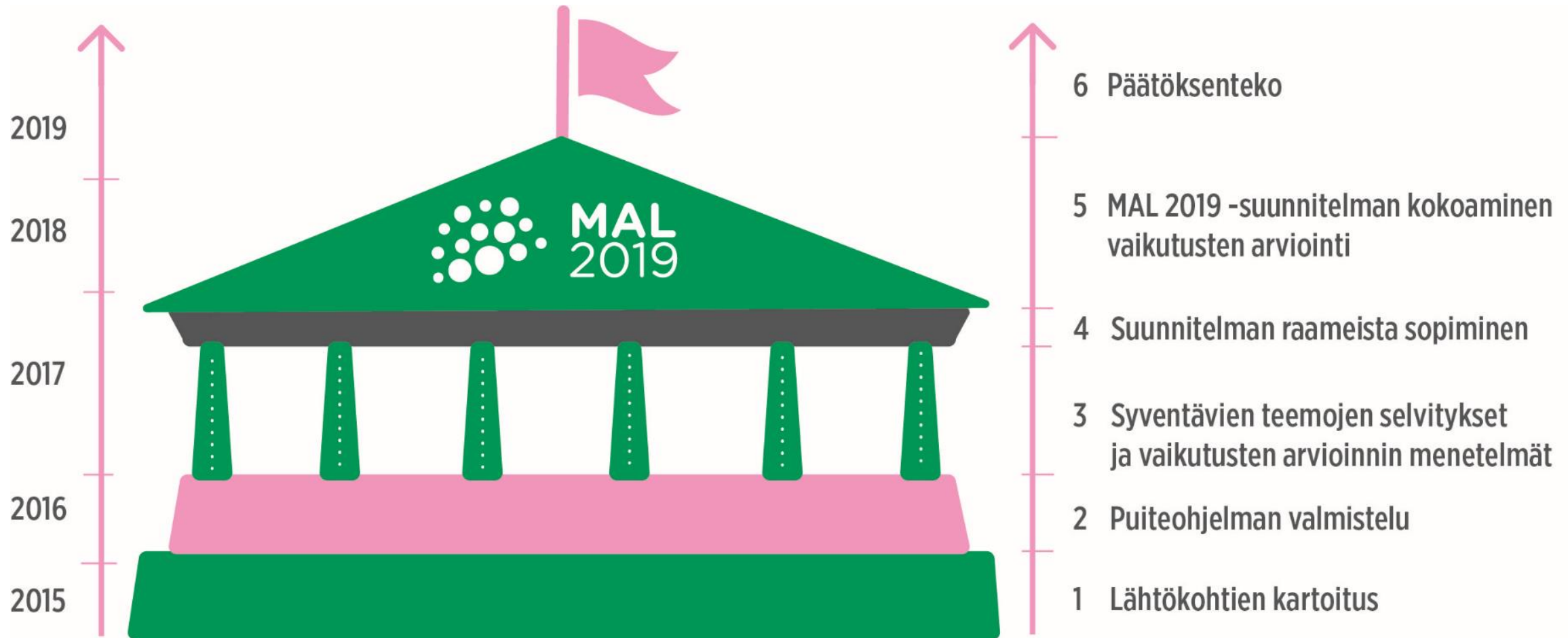

KUUMA-johtokunta

Hyvinkää
Järvenpää
Mäntsälä
Nurmijärvi
Pornainen
Vihti

MAL 2019 on rakentunut vaiheittain

MAL 2019 suunnitelma

Helsingin seudun kunnat nyt

... ja vuonna 2050

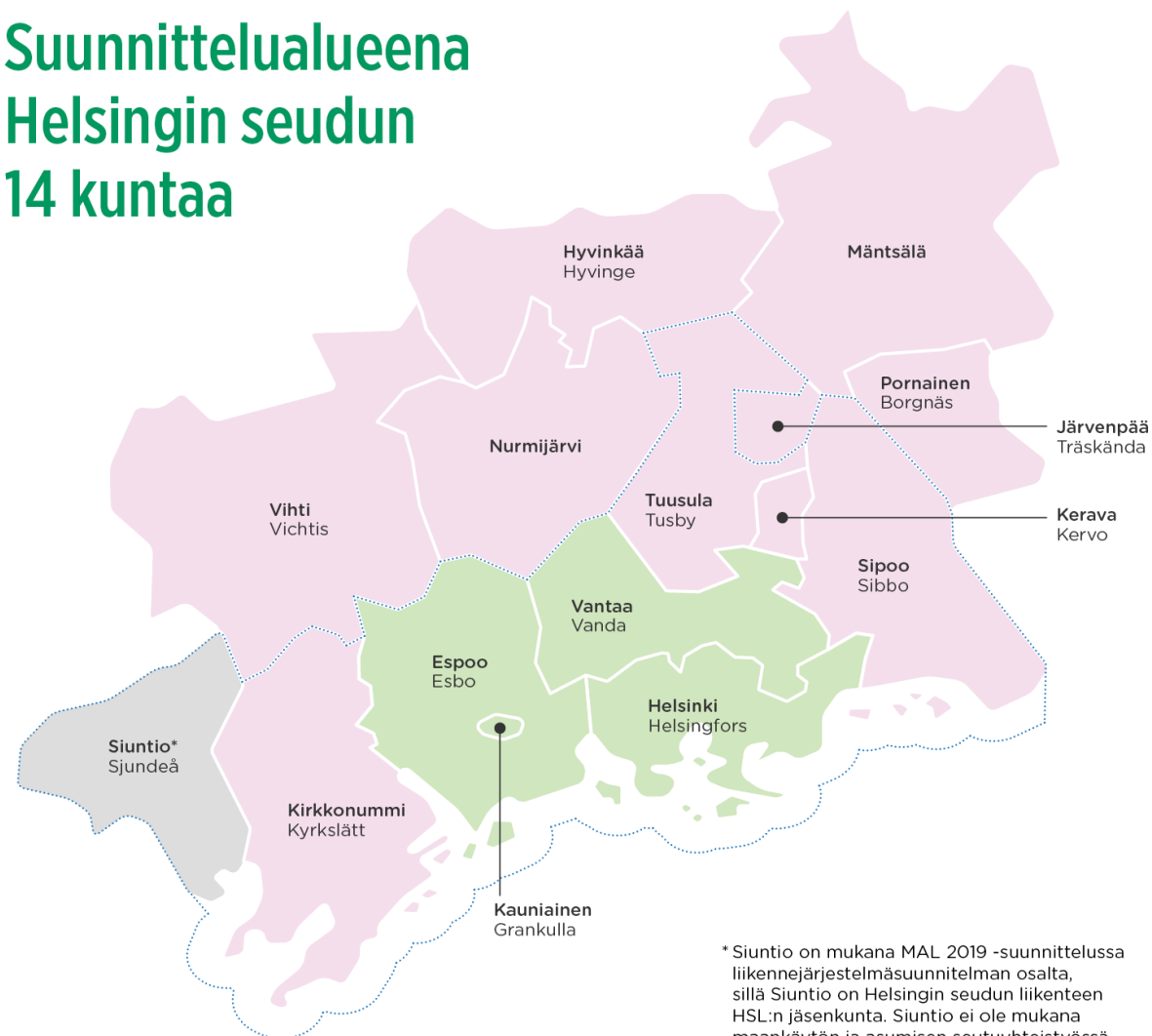

Väestö 1,480,000
2,000,000

Työpaikat 710,000
1,050,000

Suunnittelualueena
Helsingin seudun
14 kuntaa

* Siuntio on mukana MAL 2019 -suunnittelussa liikennejärjestelmäsuunnitelman osalta, sillä Siuntio on Helsingin seudun liikenteen HSL:n jäsenkunta. Siuntio ei ole mukana maankäytön ja asumisen seutuyhteistyössä.

MAL 2019 -tavoitteet

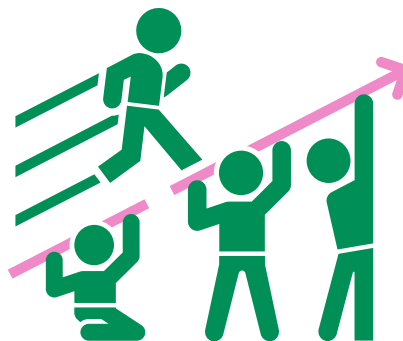
Vähäpäästöinen

Seutu kasvaa kestävästi ja vähentää päästöjä tehokkaasti

Houkutteleva

Kansainvälinen seutu houkuttelee yrityksiä ja asukkaita

Elinvoimainen

Taloudellinen tehokkuus takaa seudun kehittämisen ja toimivuuden

Hyvinvoiva

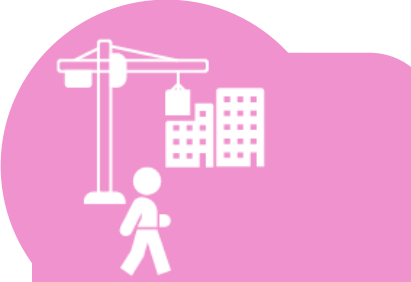
Terveellinen ja turvallinen elinympäristö mahdollistaa kaikille aktiivisen arjen

MAL 2019 Kärkikeinot: Tavoitteet saavutetaan tehokkaalla ja konkreettisella kokonaisuudella

Seudun kasvu ohjataan nykyiseen rakenteeseen ja joukkoliikenteen kannalta kilpailukykyisille alueille

Vähintään 90 % asunnoista ensisijaisesti kehitettäville vyöhykkeille

Uusia asuntoja rakennetaan riittävästi ja elinympäristön laadusta huolehditaan

16 500 asuntoa vuodessa

Raideliikenteeseen ja pyöräliikenteeseen vahvat panostukset, tieliikenne tavara- ja joukkoliikenteestä lähtöisesti

Investoinnit :
joukkoliikenne 3,3Mrd€
pyöräliikenne 0,3Mrd€
tieliikenne 0,3Mrd€

Päästöjä vähennetään ajoneuvokantaa uudistaen sekä liikennesuoritetta pienentävin tiemaksuin

Suunnitelma vähentää liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä 50 %

Sijoitetaan uusi maankäyttö kestävästi hyvin saavutettaville alueille ja mahdollistetaan täydennysrakentaminen nykyisessä kaupunkirakenteessa

Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa huolehditaan rakentamisen ja elinympäristön laadusta

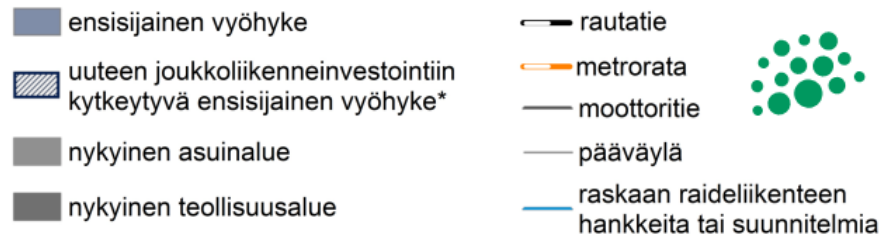
Otetaan asemanseutujen potentiaali käyttöön

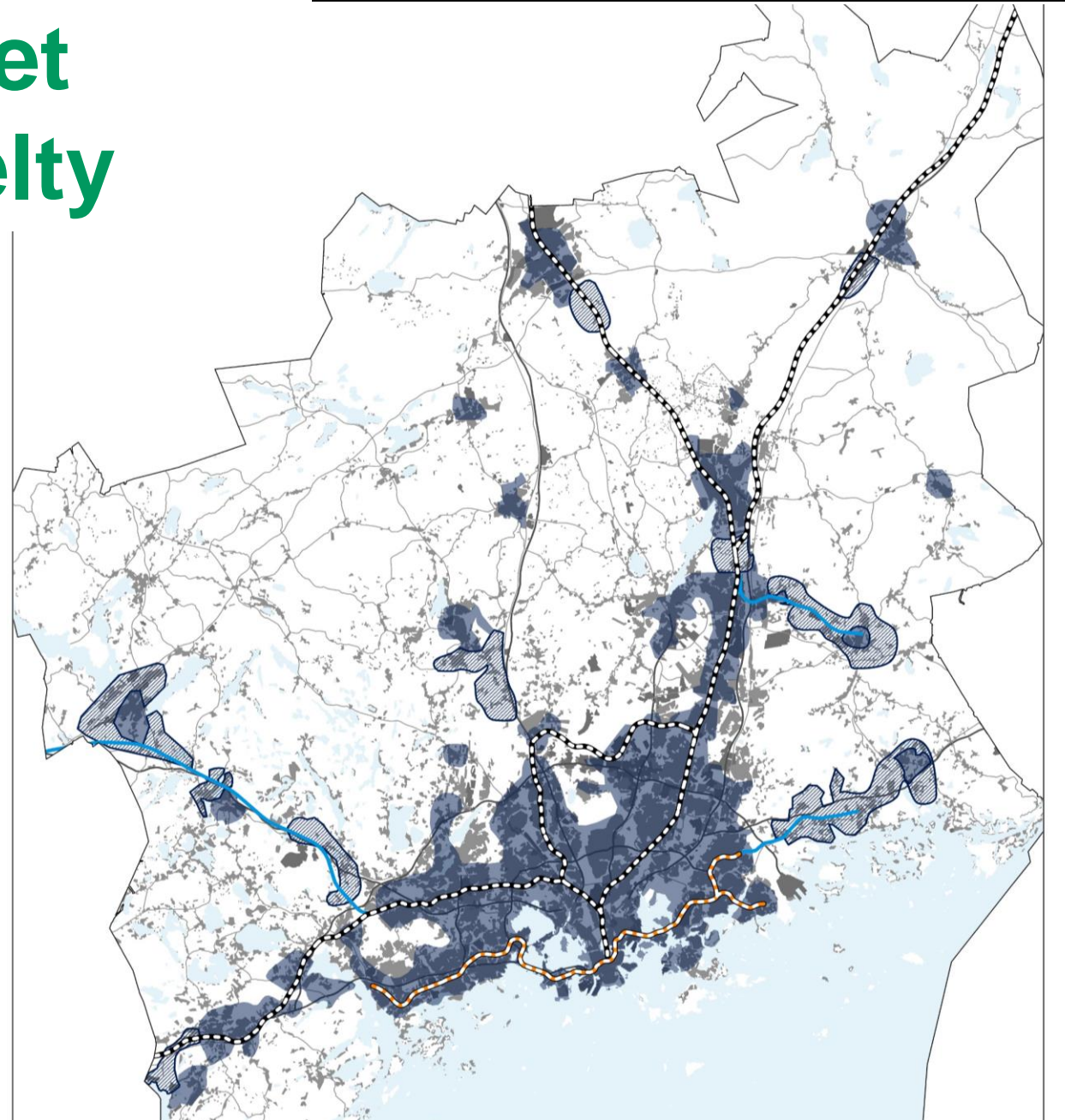
Maankäytön ensisijaiset vyöhykkeet on määritelty

- Kuntien aineistojen pohjalta
- Yhteismitallisesti samoilla kriteereillä: mm. saavutettavuus ja riittävä intensiteetti.
- Kahteen tasoon: nykyiseen infraan tukeutuvat ja joukkoliikenneinvestointeja edellyttävät.

MAL 2019 - Maankäytön ensisijaiset kehittämissvyöhykkeet

*Rajauksen laajuus ja joukkoliikennetarkaisu määrittävät tarkemman suunnittelun kautta

Varmistetaan asuntotuotannon riittävyys ja kohtuuhintaisuus

Edistetään asuntotuotannon monipuolisuutta

Vahvistetaan elinympäristöjen laatua

Huolehditaan asuntokannan laadusta

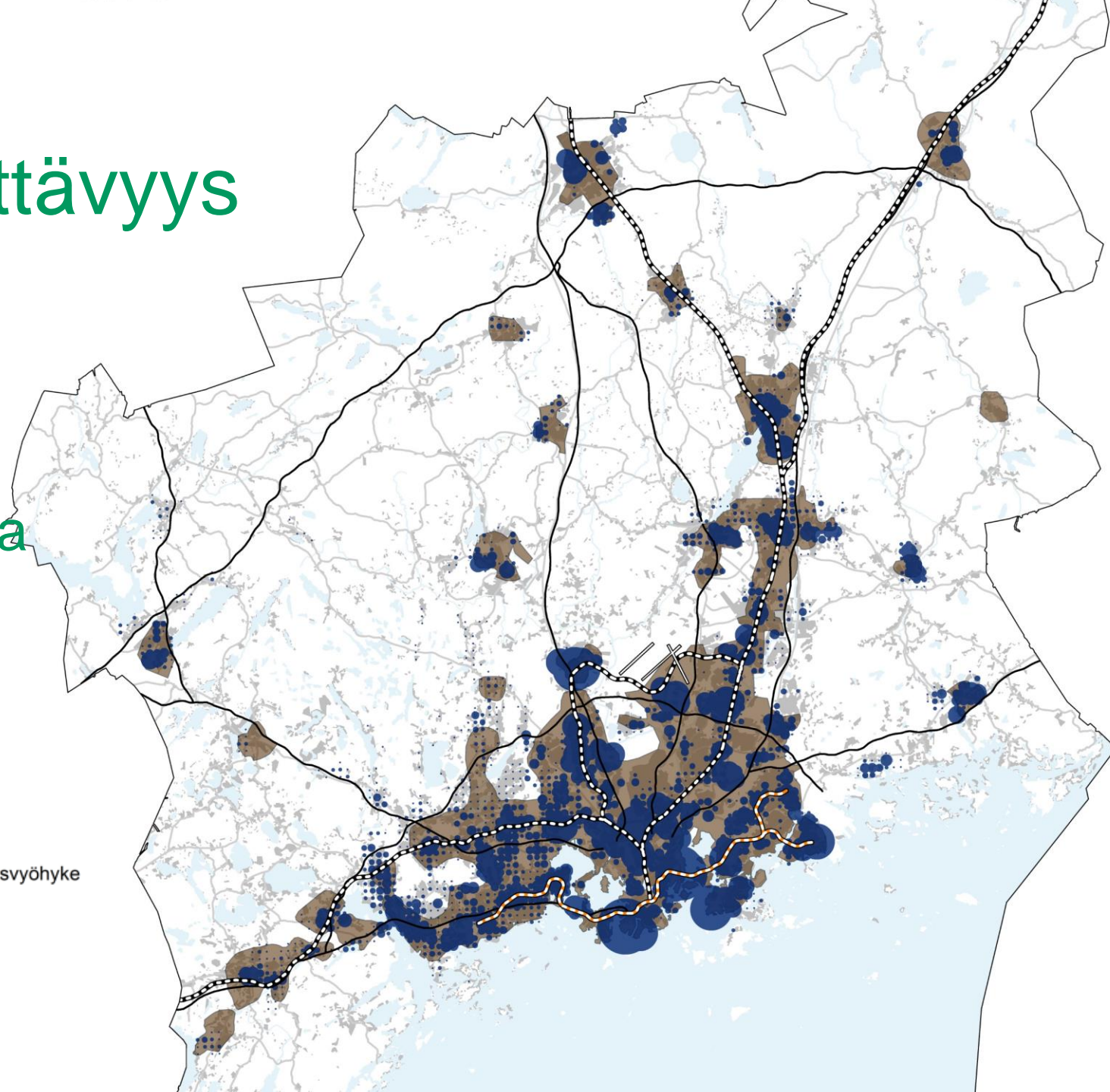
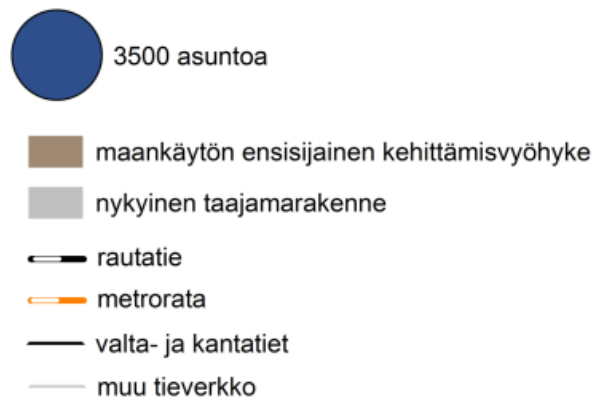
Edistetään rakennuskannan energiatehokkuutta

Varmistetaan asuntotuotannon riittävyys ja kohtuuhintaisuus

Vuosittain 16 500 uutta
asuntoa, joista valtion
tukemaa asuntorakentamista

- PKS 30 %
- KUUMA 20 %

Asuntotuotantoennuste 2018-2029

Asuntorakentamisen mahdollistava ennuste 2018-2029

Ennusteessa on esitetty kuntakohtainen asuntotuotantotavoite lähivuosille ja suunnittelukaudelle. Seudulle yhteensä 200 000 uutta asuntoa

	Valmistunut		Ennuste				Tavoite	
	2016	2017	2018	2019	KA(2020-2024)	KA(2025-2029)		Yht. 2018-2029
Espoo	2 474	3 269	3 688	4 079	3 303	3 160	40 080	3 300
Helsinki	4 395	4 890	4 274	6 020	6 989	6 979	80 137	6 600
Kauniainen	27	187	15	102	154	107	1 424	80
Vantaa	2 943	3 289	4 530	4 043	3 042	2 100	34 281	2 640
Pk-seutu	9 839	11 635	12 507	14 244	13 489	12 346	155 922	12 620
Hyvinkää	288	365	204	283	328	493	4 591	396
Järvenpää	721	1 023	575	760	735	610	8 058	566
Kerava	354	314	703	753	501	278	5 351	514
Kirkkonummi	345	298	400	435	426	453	5 230	434
Mäntsälä	165	134	50	150	133	177	1 749	212
Nurmijärvi	355	356	464	376	313	300	3 901	434
Pornainen	18	14	35	35	35	35	420	80
Sipoo	344	170	368	637	559	554	6 569	434
Tuusula	357	282	62	373	476	429	4 960	462
Vihti	140	184	193	299	164	209	2 359	344
Kuuma-kunnat	3 087	3 140	3 054	4 101	3 670	3 537	43 188	3 876
Helsingin seutu	12 926	14 775	15 561	18 345	17 158	15 882	199 110	16 496

Vahvistetaan elinympäristön laatua

Keskeistä segregaaation ehkäisy ja tunnistettujen, seudun heikompien alueiden vahvistaminen

MAL-keinoja:

- Hallinta- ja rahoitusmuotojakauman tasapainottaminen
- Täydennysrakentaminen ja purkava uudisrakentaminen
- Liikenneyhteyksien parantaminen
- Palvelutasosta ja lähiympäristön laadusta sekä viihtyisyydestä huolehtiminen
- Osallisuuden vahvistaminen

Laaditaan konkreettinen myönteisen erityiskohtelun ohjelma

Valtion kehittämisavustus ohjelma-alueille

Tehot irti nykysysteemistä

Uudet verkostomaiset yhteydet kestävän kasvun mahdollistajina

Pyöräliikenteen osuus kasvuun vahvoilla yhteisillä panostuksilla

Datan avulla optimoidaan liikennejärjestelmää

**Liikenteen uudet palvelut ja teknologiat tukemaan kestäväää
liikkumista**

Tieliikenneverkkoa kehitetään tavara- ja joukkoliikenne edellä

Varaudutaan valtakunnallisesti tärkeisiin ratayhteyksiin

Investoinnit ennen 2030: €3,6mrd (340 M€/v)

Vahvat panostukset raiteisiin

- Espoon kaupunkirata Kauklahteen (F)
- Lähijunaliikenteen varikot (G,H)
- Pisararata (I)
- Pasila-Riihimäki 2.vaihe
- Kerava-Nikkilä rata henkilöliikenteelle (K)
- ERTMS (väh. taso 2)

€2,2mrd

Seudullinen pikaraitiotieverkosto (yht 50 km uutta rataa)

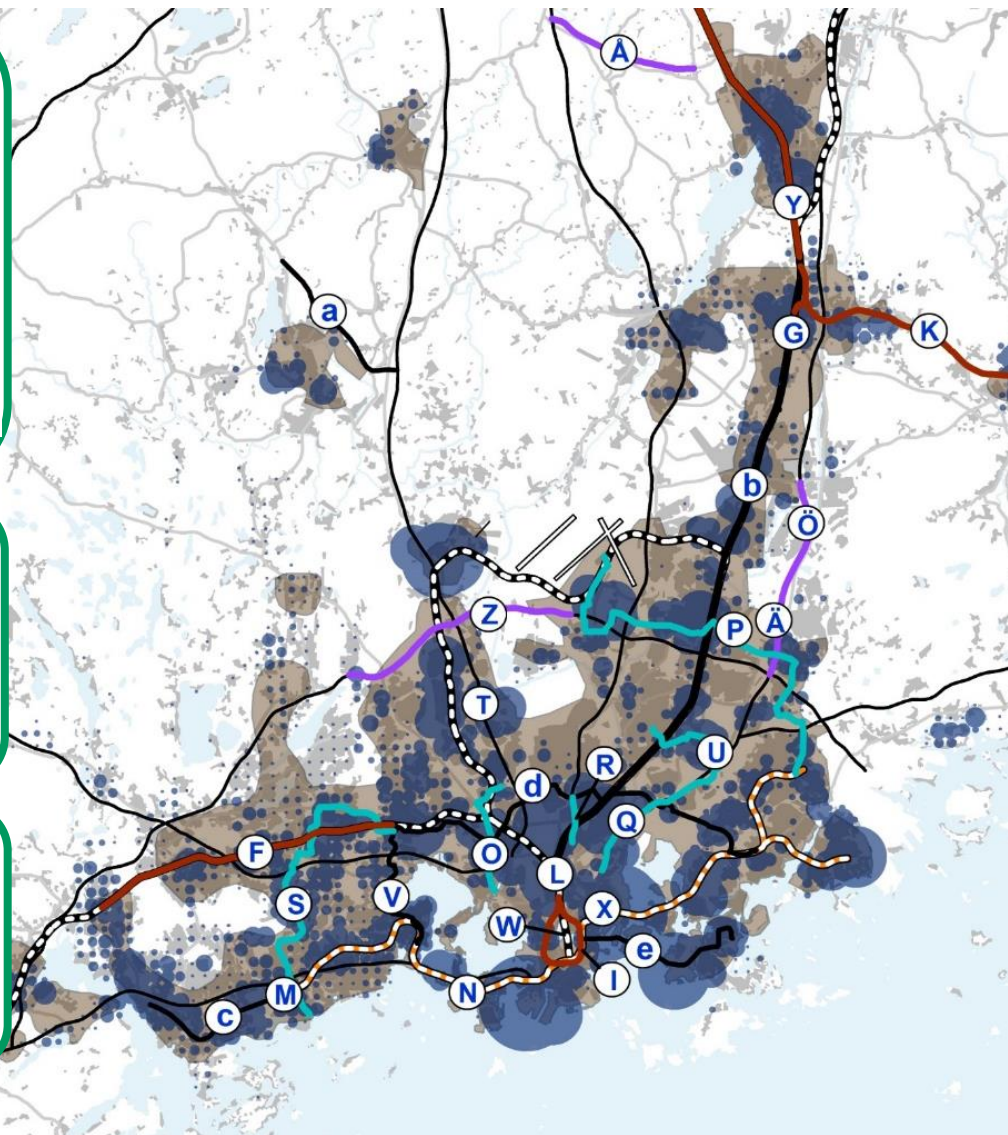
(O,P,Q,R,S) €0,7mrd

Metron kapasiteetti

- Kääntöraide Matinkylään (M)
- Automatisointi (N)

€0,4mrd

3 uutta maankäyttöä mahdollistavaa

(T,U,V) tieliittymää €0,2mrd

Tavarat ja joukot edellä

- K-Uudenmaan logist. poik. yhteys (Ä)
- Raskaan liikenteen taukopaikat
- Lisäkapasiteettia pullonkauloihin (Z, Ä, Ö)

€0,1mrd

Jatkuvat teemapaketit

- KUHA-ohjelma
- Pyöräliikenteen pääverkko
- Hgin raitioliikenteen kehittämisohjelma
- Liityntäpysäköinnin toimenpideohjelma
- Meluntorjunnan toimintasuunnitelma
- Pääväylien liikenteenhallinta

70 M€/v

Liikenneinvestointiohjelma 340 M€/v

2020-2023

- Espoon kaupunkirata Kauklahteen
- Lähijunaliikenteen varikko Pääradalle
- Lähijunaliikenteen varikko Rantaradalle
- Pissararata
- Pasila-Riihimäki 2.vaihe

- Kääntöraide Matinkylään

- Vihdintien pikaraitiotie

- Kuninkaantammen eritasoliittymä ja Hämeenlinnanväylän parantaminen

- Kehä III välillä Askisto-Pakkala
- Raskaan liikenteen palvelualueet (2kpl) (nimetään kohteet)

2024-2027

- Pikaraitiotie Mellunmäki-Tikkurila-Aviapolis-Lentoasema
- Viikin-Malmin pikaraitiotie
- Malmin uuden maankäytön yhteydet ja Lahdenväylän parantaminen
- Kehä I Maarinsolmu ja Hagalundin tunneli

- Logistiikan poik.yhteys: Järvenpää-kt 45
- Vt 4 lisäkaistat Kehä III-Koivukylänväylä

2028-2031

- Kerava-Nikkilärata henkilöliikenteelle (jos maankäyttö kehittynyt esitetyllä vauhdilla ja operointikustannuksista sovittu)
- Rautatieliikenteen jatkuva kulunvalvonta väh. ERTMS taso 2

- Metron automatisointi

- Tuusulanväylän pikaraitiotie
- Pikaraitiotie Matinkylä-Suurpelto-Kera Leppävaara

- Vt 4 lisäkaistat Koivukylänväylä-Kulomäentie

Jatkuvat teema-paketit 70 M€/v

KUHA-ohjelma

Pyöräliikenteen pääverkko

Helsingin raitiliikenteen

kehittämishjelma Liityntäpysäköinnin toimenpideohjelma

Meluntorjunnan

toimenpidepaketti Helsingin seudun pääväylien liikenteen hallinta

Vuosittainen rahoitustarve 2020-luvulla 340 M€/v

Jos jokin hanke ei etene suunnitellusti, se ei saa olla esteenä järjestyksessä seuraavien hankkeiden toteutukselle

* Ohjelmassa nimettyjen maankäytön edellyttämien tiehankkeiden lisäksi voidaan muulla rahoituksella toteuttaa esimerkiksi Koivusaaren eritasoliittymä Länsiväylällä ja Myllypuron eritasoliittymä Kehä I:llä sekä Kehä I:n ja Itäväylän liittymä.

Merkittävät suunnittelukohteet

2020-2023

- Pissarakadan liikennöinti- ja ratasuunnittelu
- Varikoiden toteutussuunnittelu
- ERTMS-suunnitelman päivitys
- Junakalustoratkaisut (LVM-vyöhykeliikenne, KeNi)
- Nopeiden ratojen esi- ja yleissuunnittelu
- Metron automatisoinnin suunnittelu
- Pikaraitiotien Mellunmäki-Tikkurila-Aviapolis-Lentoasema hankesuunnittelu
- Viikin-Malmin pikaraitiotien hankesuunnittelu
- Muiden pikaraitioteiden yleissuunnittelu
- Logistiikan poik.yhteys: Järvenpää-kt 45 yleis- ja tiesuunnittelu
- Kehä IV aluevaraussuunnittelu

2024-2027

- Kerava-Nikkilä ratasuunnitelma *
- Nopeiden ratojen yleissuunnittelu
- Itämetron yleissuunnitelma
- Tuusulanväylän pikaraitiotien hankesuunnittelu
- Pikaraitiotien Matinkylä-Suurpelto-Keraleppävaara hankesuunnittelu
- Kehä IV yleissuunnittelu

2028-2031

- Nopeiden ratojen yleissuunnittelu
- Kehä IV tiesuunnittelu

Merkittävät suunnittelukohteet

* Myös Kerava-Nikkilä radan ratasuunnittelu voidaan toteuttaa muulla rahoituksella

KUHA: pienet kustannustehokkaat hankkeet, teemojen priorisointi

Kestävä liikkuminen 55 %

Muut teemat 45 %

Tavoite	Kävely ja pyöräily	Joukkoliikenne ja liityntäpysäköinti	Meluntorjunta	Logistiikan yhteydet ja palvelut	Tiivistyvän maankäytön tukeminen
Vähäpäästöinen	✓	✓			
Kestävän liikkumisen tukeminen	✓	✓			
Houkutteleva	✓	✓	✓	✓	✓
Elinvoimainen		✓		✓	✓
Hyvinvoiva	✓		✓		
Liikenneturvallisuuden parantaminen ja ympäristöhaittojen vähentäminen					
	30 %	25 %	20 %	12,5 %	12,5 %

Koonti KUHA 2020–2023 -ohjelmoinnin hankkeiden vaikutuksista

Uudet liityntäpysäköintipaikat

Yhteensä 1760 uutta pyöräliityntäpysäköintipaikkaa 1520 240

Yhteensä 862 uutta autoliityntäpysäköintipaikkaa

= 100 pyöräpaikkaa KUUMA-kunnassa

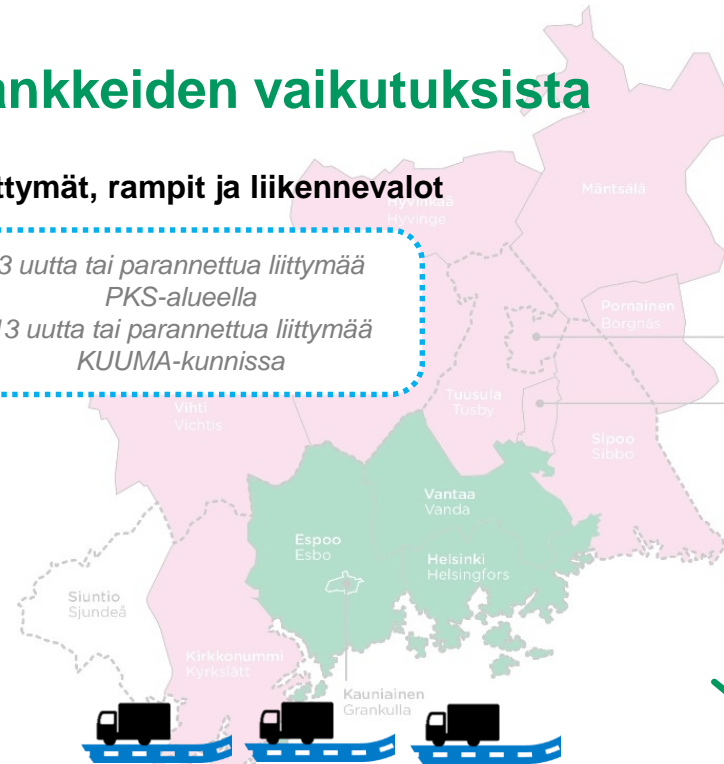
= 100 autopaikkaa KUUMA-kunnassa

= 100 pyöräpaikkaa PKS-alueella

240 pyöräpaikkaa PKS-alueella
1520 pyöräpaikkaa KUUMA-kunnissa
862 autopaikkaa KUUMA-kunnissa

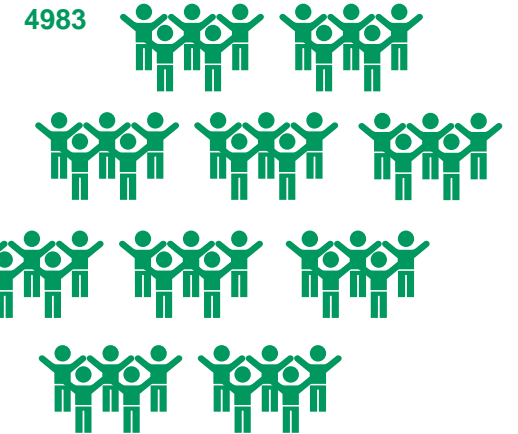
Liittymät, rampit ja liikennevalot

3 uutta tai parannettua liittymää PKS-alueella
13 uutta tai parannettua liittymää KUUMA-kunnissa

3 raskaan liikenteen taukopaikkaa, Yhteensä noin 400 pysäköintipaikkaa rekoille

Meluntorjunnasta hyötyvien asukkaiden määrä

4983 meluntorjunnasta hyötyvää asukasta PKS-alueella
678 meluntorjunnasta hyötyvää asukasta KUUMA-seudulla

= 100 meluntorjunnasta hyötyvää asukasta KUUMA-seudulla

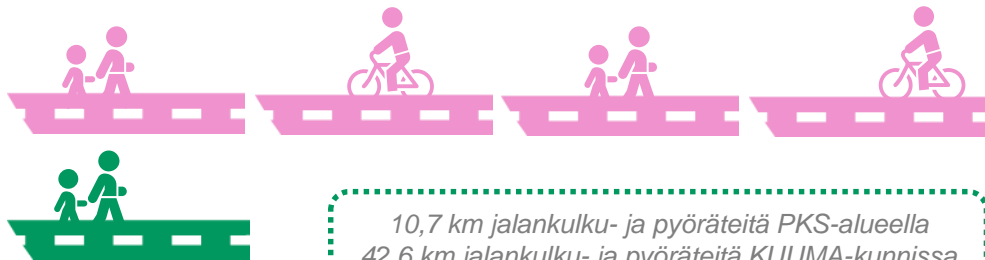
= 100 meluntorjunnasta hyötyvää asukasta PKS-alueella

Uudet jalankulku- ja pyörätiet

42,6 km

10,7 km

= 10 km jalankulku- ja pyörätietä KUUMA-kunnassa
 = 10 km jalankulku- ja pyörätietä PKS-alueella

10,7 km jalankulku- ja pyöräteitä PKS-alueella
42,6 km jalankulku- ja pyöräteitä KUUMA-kunnissa

Yhteensä 53,3 km uusia jalankulku- ja pyöräteitä

Yhteensä 5661 meluntorjunnasta hyötyvää asukasta (=melutaso pienentyy asuinrakennuksen kohdalla vähintään 3 dB)

3.10.2019

**Tieliikenteen hinnoittelu tehokas päästö-,
rahoitus- ja sujuvuustoimenpide**

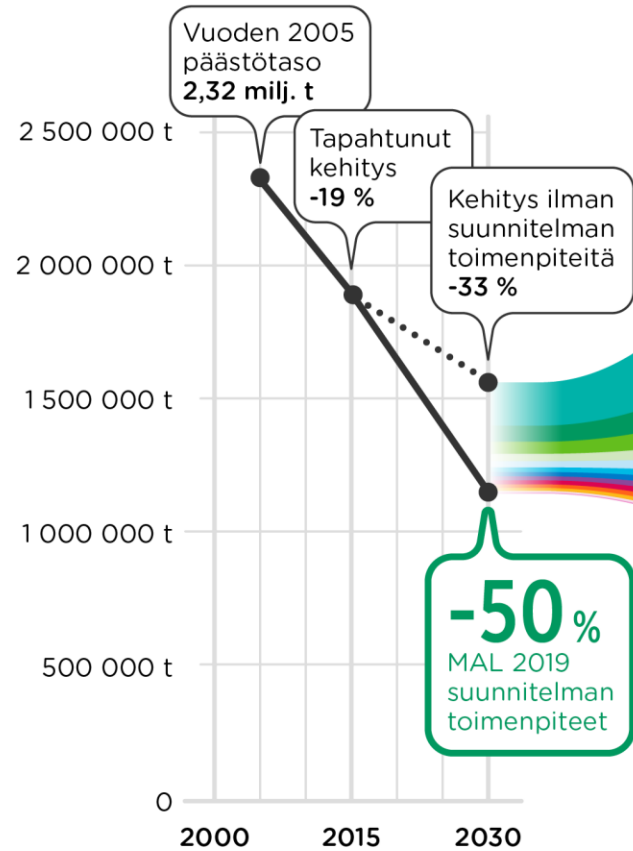
**Pysäköintipolitiikalla ohjataan kestävään
liikkumiseen**

**Yhteisin keinoin kasvatetaan sähköautojen ja
vähäpäästöisten autojen osuutta**

Toimenpiteet liikenteen kasvi- huonepäästöjen vähentämiseksi vuoteen 2030 mennessä Helsingin seudulla

Yksittäisen toimen
päästövähennyspotentiaali
vuonna 2030 (1000t)

Liikenteen CO₂-päästökehitys
vuoteen 2030

- 160 Sähkö- ja vähäpäästöisten autojen määrän voimakas kasvu
- 60 Tiemaksu
- 45 Helsingin seudun bussiliikenne päästöneutraali
- 27 Raskaan liikenteen teknologian investointituki
- 23 Liikennehankkeet ja maankäytön tiivistäminen keskeisille paikoille
- 17 Jaetut kyydit
- 16 Työpaikkapysäköintiin ja työmatkaliikkumiseen vaikuttaminen
- 15 Pysäköintivyöhykkeiden laajentaminen
- 15 Raskaan liikenteen ympäristövyöhyke kantakaupungissa
- 13 Joukkoliikenteen lipun hinnan alentaminen
- 11 Seudun pyöräilyverkko, sähköpyörät ja kaupunkipyörät
- 6 Keskusten, asemien ja solmujen kehittäminen
- 5 Liityntäpysäköinnin lisääminen

Seudulle luodaan **valmius ottaa käyttöön tieliikenteen hinnoittelu** liikenteen päästöjen ja tieverkon ruuhkautumisen vähentämiseksi

- (Valtio): Tiemaksut **mahdollistava lainsäädäntö** sekä sen ohella mahdollisesti tarvittava muu auton omistamista ja käyttöä koskeva valtakunnallinen verotuksen uudistaminen
- (Valtio): **Lisärahoitusta kestävä liikuminen ja kuljetusten kehittämiseen seuduille, jotka ottavat tiemaksut käyttöönsä.**
- Erityisesti tulee selvittää ja ratkaista:
  - Tiemaksujen määräytymisen perusteet (vero vai maksu)
  - Tiemaksujen hallinnointiin liittyvät kysymykset
- (Seutu ja valtio): Suunnittelevat ja arvioivat iteroiden **seudulle toteuttamiskelpoista tiemaksujärjestelmää.**
- **Käyttöön otosta päätetään erikseen** ottaen huomioon auton käytön ja omistamisen verotuksen tilanne.
- Tuotot kohdistetaan **seudun liikennejärjestelmän ja sen palvelutason** kehittämiseen.
- Tiemaksut **eivät vähennä valtion seudulle osoittamaa liikenteen rahoitusta** eivätkä estä sen kasvattamista.
- Mikäli edellytykset tiemaksujen käyttöön ottamiselle ovat olemassa, voidaan niitä kokeilla aluksi rajoitetusti ja päättää jatkosta kokeilusta saatujen kokemusten jälkeen. **Liikenteen hinnoittelun osalta selvitykset optimaalisista malleista, vaikutusarvioinnit ja vaadittava lainsäädäntö laaditaan ensin ja päätökset seudulla tehdään näiden jälkeen.**

Tiemaksujen suunnittelun lähtökohtia

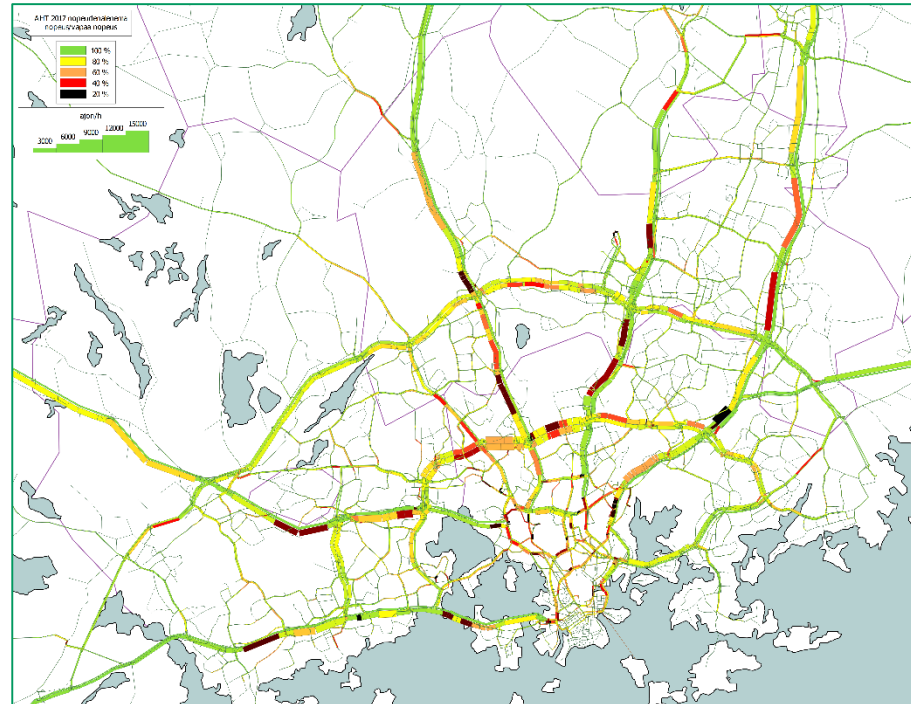
→ Tiemaksujen suunnittelun ja arvioinnin lähtökohtia:

- Tiemaksujen teknis-toiminnallinen ratkaisu on liikenteen päästövähennystavoitteen kannalta riittävän tehokas ja ruuhkautumista vähentävä
- Seudun eri osien erilaiset olosuhteet otetaan huomioon tiemaksujen alueellisessa kohdentumisessa
- Tiemaksut eivät muodostu tien käyttäjille kohtuuttomiksi
- Tuottoja kohdistetaan hinnoittelun aiheuttamien haittojen kompensointiin ja joukkoliikenteen palvelutasoa parannetaan jo hinnoittelun käyttöön ottamisen yhteydessä, jotta se yhä useammin on todellinen vaihtoehto henkilöauton käyttämiselle.
- Tiemaksujen hyötyjä ja haittoja eri alueille ja tienkäyttäjärhyille arvioidaan kattavasti eri näkökulmista ja vaikutusten arviointi on kiinteä osa tiemaksujärjestelmän suunnittelua

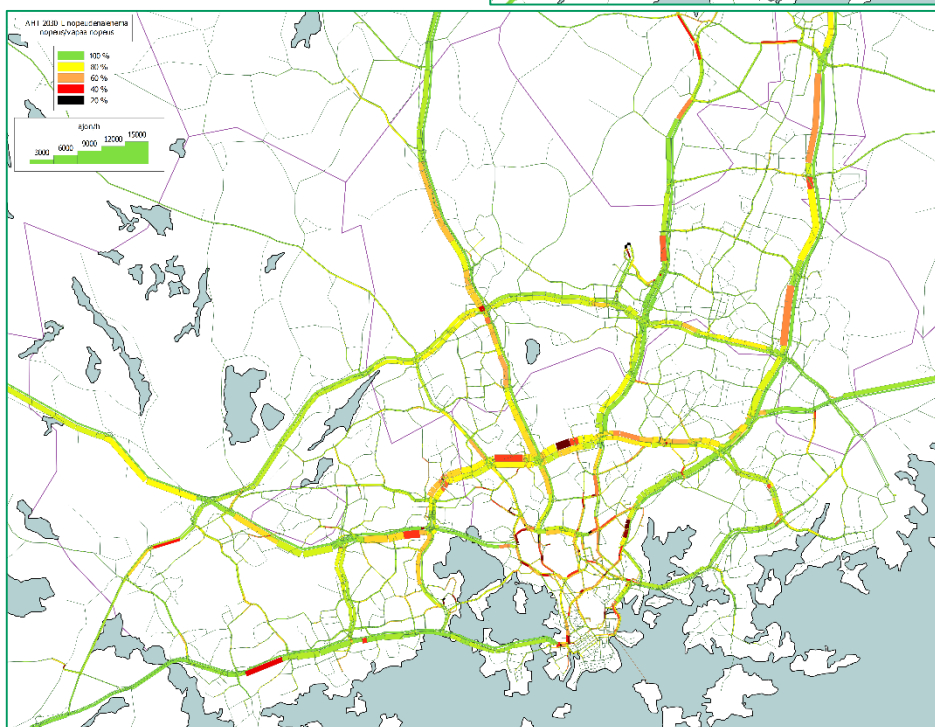

Tiemaksuilla hallitaan myös tie- ja katuverkon ruuhkautumista

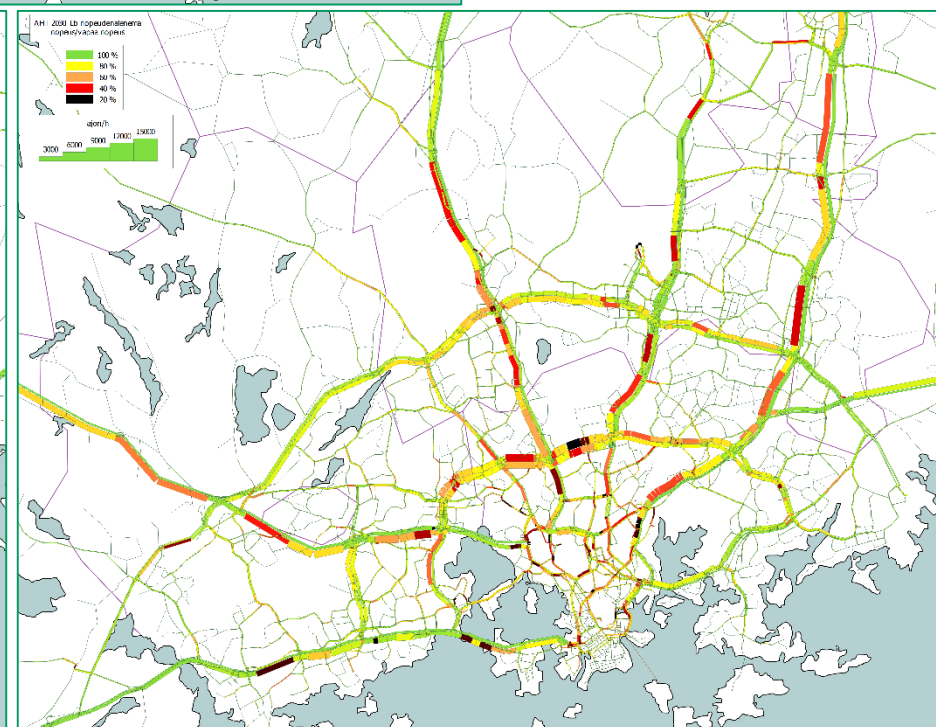
2017

Luonnos 2030, tienkäyttömaksut

Luonnos 2030, ei tienkäyttömaksuja

Aamuhuippu-
tunnin
ruuhkautu-
minen

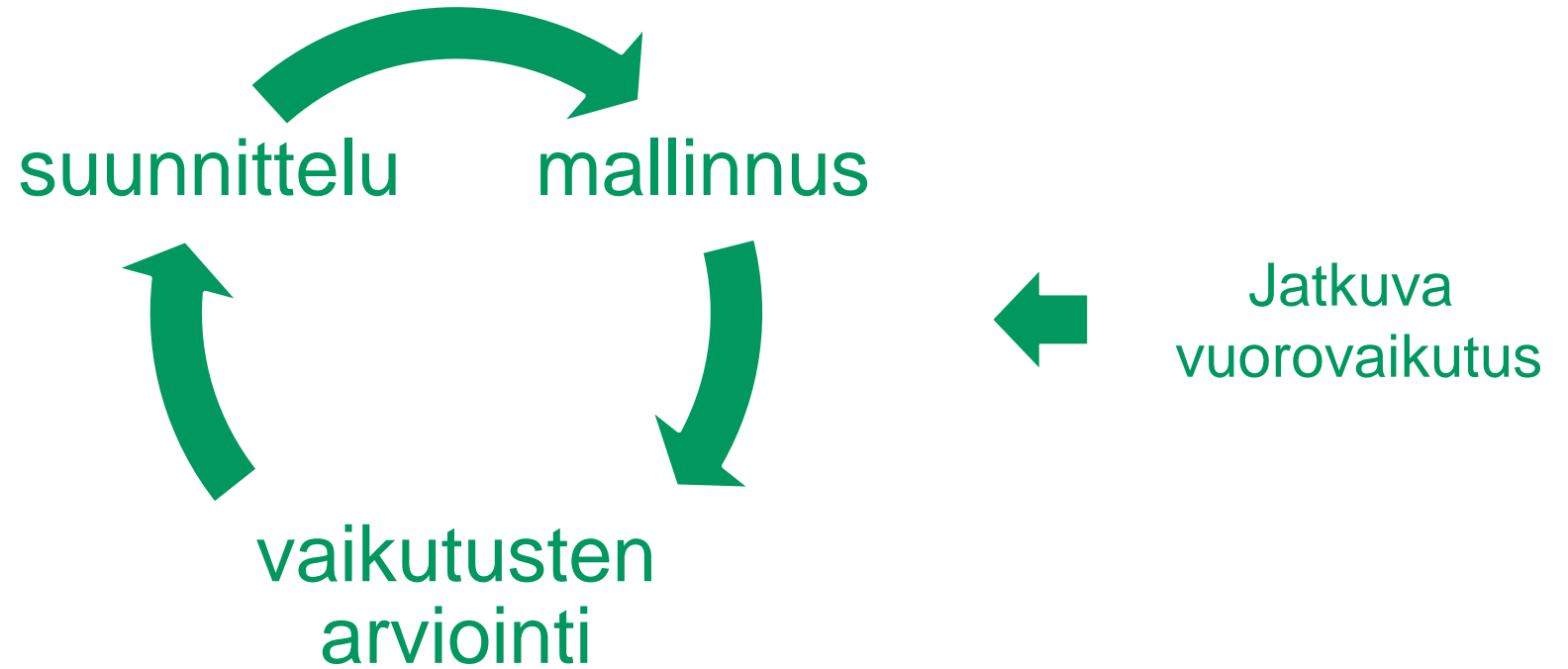

Vaikutusten arvioinnista

Vaikutusten arviointi on olennainen osa suunnittelua

3x

MAL 2019 -arviointikehikko

Vähäpäästöinen

Kasvihuonekaasupäästöt

Liikkumistarve ja kestävät liikkumismuodot

Energiankulutus

Resurssitehokkuus

Yhdyskuntarakenne

Resurssien käyttö

Luonnon monimuotoisuus

Maisema ja rakennettu ympäristö

Vesistöt

Sopeutuminen

Houkutteleva

Kilpailukyky ja puitteet elinkeinoelämälle

Asuntomarkkinoiden toimivuus

Työmarkkinoiden toimivuus

Kasautuminen

Seudun sisäinen ja ulkoinen saavutettavuus

Muut vetovoimatekijät, kuten terveys ja turvallisuus

Arjen sujuvuus

Asuntotarjonta

Palvelutarjonta

Liikkumismahdollisuudet

Lähisaavutettavuus

Liikenteen ja liikkumisen sujuvuus

Elinvoimainen

Yhteiskuntataloudellinen tehokkuus

Julkistaloudelliset vaikutukset

Kasautuminen

Työmarkkinoiden toimivuus

Liikenteen ja maankäytön välinen yhteys

Laajemmat yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Hyvinvoiva

Segregaatio

Asuntojen määrä, monipuolisuus ja sijainti

Palvelutarjonta

Liikkumismahdollisuudet

Liikkumiskustannukset

Terveys ja turvallisuus

Liikenteen lähipäästöille altistuminen

Liikenneturvallisuus

Elinympäristö ja viihtyisyys

Terveyshyödyt ja hyvinvointi

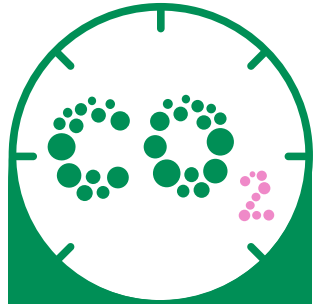

Arvioinnin osa-alueet

Kokoavat teemat arvioinnille

MAL 2019 -päämittarit tavoitetasoinen

Liikenteen kasvihuonekaasupäästöt vähenevät vähintään 50 % vuoden 2005 tasosta vuoteen 2030 mennessä [CO₂]

Tavoite -50%
MAL2019 -50%

Työvoiman saavutettavuus paranee vähintään 10 % nykytilanteesta vuoteen 2030 mennessä

Tavoite +10%
MAL2019 +16%

Alueiden väliset erot pienenevät nykytilanteesta vuoteen 2030 mennessä, eikä sosiaalinen eriytyminen kasva nykytilanteesta vuoteen 2030

Toimenpiteillä edistetään myönteistä kehitystä

Yhteiskuntataloudellinen tehokkuus: järjestelmätasolla tehtävän kehittämisen hyötykustannus – suhde on yli 1

Tavoite 1,0
MAL2019 1,5

Asuntotuotannosta vähintään 90% kohdistuu seudullisesti ensisijaisesti kehitettäville maankäytön vyöhykkeille

Tavoite 90%
MAL2019 94%

Kestävien kulkutapojen (kävely, pyöräily, joukkoliikenne) osuus seudun kulkutapajakaumasta on vähintään 70%.

Tavoite 70%
MAL2019 65%

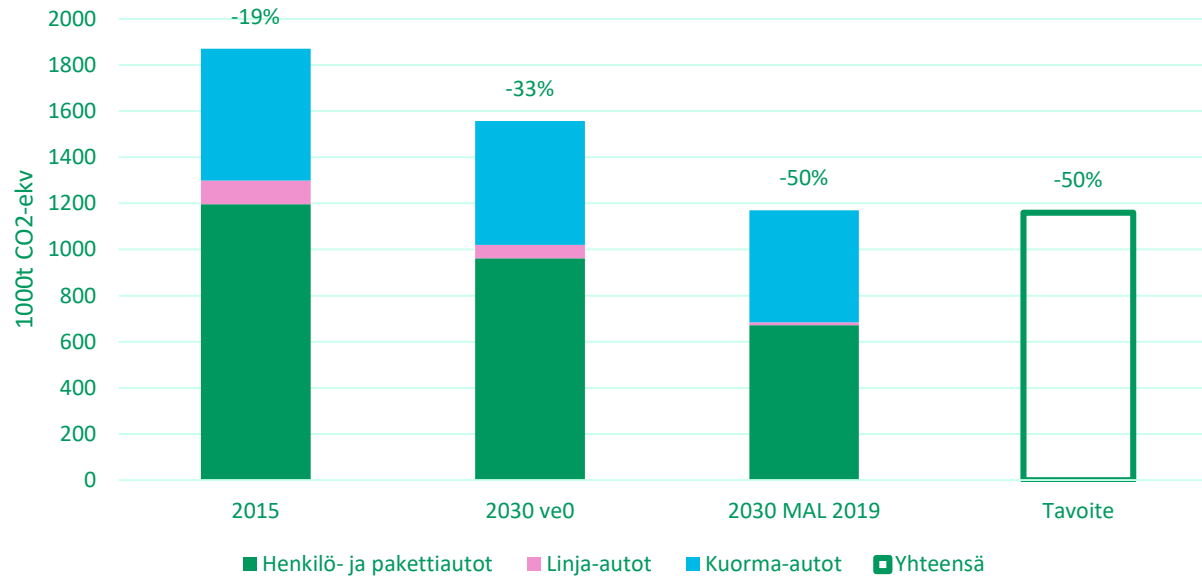
Väestöstä vähintään 85% sijoittuu kestävän liikuttamisen vyöhykkeille

Tavoite 85%
MAL2019 89%

Päämittari: Liikenteen CO2-päästöt

Mittareiden arvot ja kohdentuminen alueittain

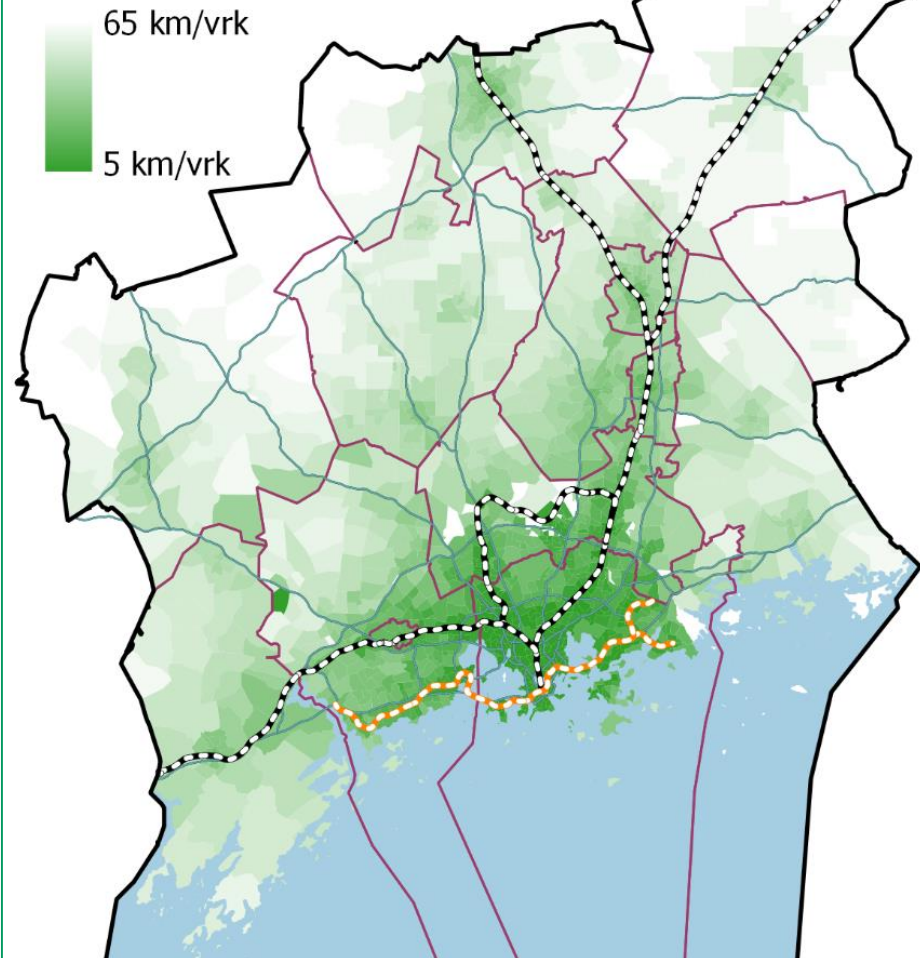
Tieliikenteen CO2-päästöt

Mittarin kuvaus ja laskentamenetelmä

Liikenteen CO2-päästöjen kokonaismäärä (tonnia/vuosi). HELMET-mallilla ennustetut tieliikennesuoritteet ja arvio CO2-yksikköpäästöjen kehityksestä vuoteen 2030. (Lipasto/ LIISA-tietokanta)

Ajosuorite asukasta kohti 2030 MAL 2019

Arvio mittarin arvon kehityksestä ja sen taustalla olevista syistä

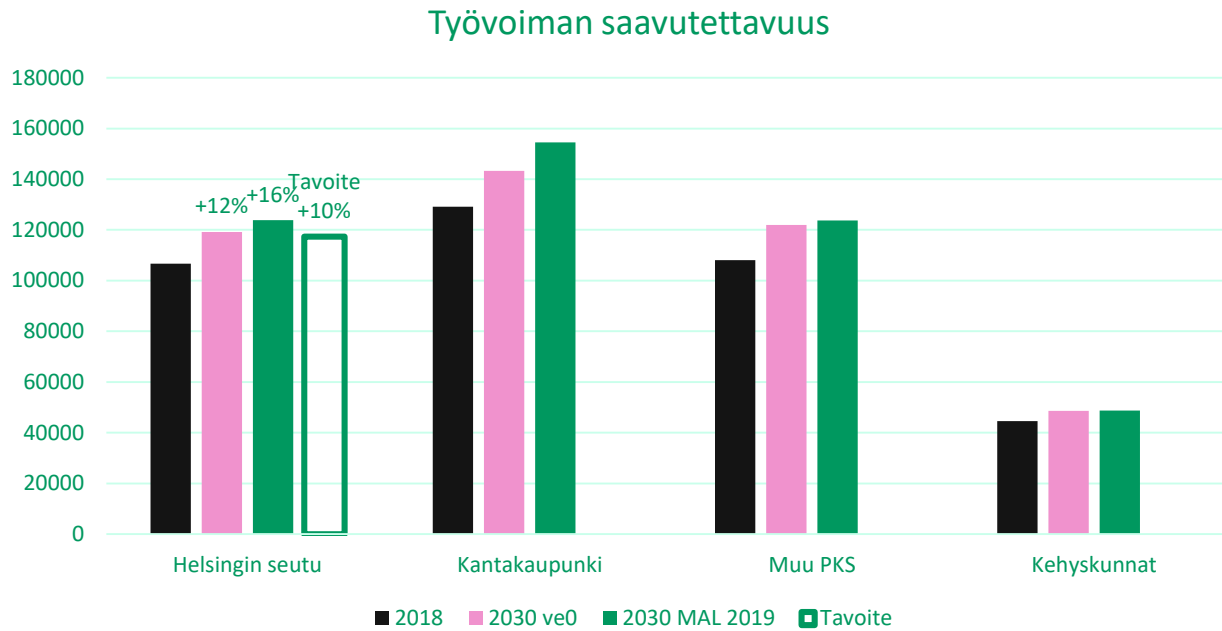
- Kehitykseen vaikuttaa erityisesti ajoneuvotekniikan oletettu kehitys (esim. tiemaksun alennus vähäpäästöisille autoille vaikuttaisi todennäköisesti merkittävästi autokantaan)
- Hinnoittelu ja bulevardisointi vähentävät suoraan ajoneuvosuoritetta
- Muihin kulkumuotoihin kohdistuvat toimenpiteet vaikuttavat ajoneuvosuoritteeseen vain epäsuoraisesti

Vaikutuskeinot

- Ajoneuvotekniikan kehityksen ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistäminen (esim. tiemaksun ja pysäköintimaksujen alennukset sekä kaistaetuudet vähäpäästöisille autoille, latausinfra)
- Autoilun ja joukkoliikenteen hinnoittelu (tiemaksun tulojen käyttö lippuhintojen laskemiseen)
- Uuden maankäytön sijoittaminen sekä joukkoliikenteen yhteyksien ja palvelujen kehittäminen

Päämittari: Työvoimasaavutettavuus

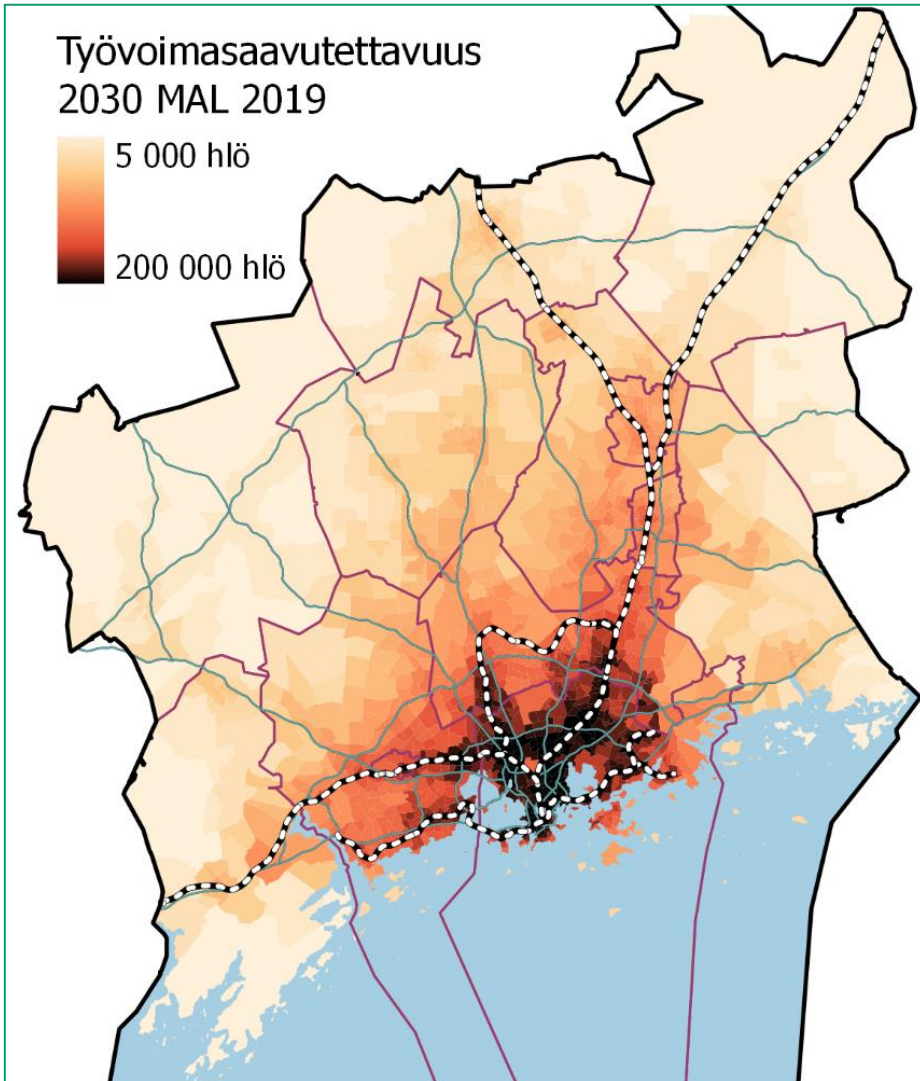
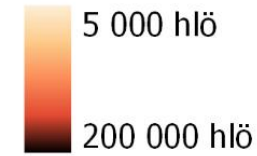
Mittareiden arvot ja kohdentuminen alueittain

Mittarin kuvaus ja laskentamenetelmä

Kuuaa kuinka monta asukasta (työvoima) on saavutettavissa työpaikan näkökulmasta. Asukkaiden saavutettavuus työpaikkoihin nähden työssäkäyntimatkojen matka-aika ja -kustannusfunktiolla vaimennettuna.

Työvoimasaavutettavuus 2030 MAL 2019

Arvio mittarin arvon kehityksestä ja sen taustalla olevista syistä

Parantaa saavutettavuutta:

- Asukkaiden kokonaismäärän kasvu ja väestön kohdistuminen seudun ytimeen (mukana myös ve0:ssa)
- Liikenneyhteyksien kehittyminen
- Joukkoliikenteen lippuhintojen alentaminen

Heikentää saavutettavuutta:

- Tieliikenteen ruuhkautuminen
- Tiemaksun vaikutus matkakustannuksiin

Vaikutuskeinot

- Joukkoliikenteen hinnoittelu (tiemaksun tulojen käyttö lippuhintojen laskemiseen)
- Uuden maankäytön (asuminen ja työpaikat) sijoittaminen entistä tehokkaammin
- Joukkoliikenteen runkoyhteyksien kehittäminen, tieliikenteen sujuvuuden turvaaminen

Päämittari: Alueellisen eriytymisen hillintä

Arvio mittarin kehityksestä

Päämittarin tavoitetasona on, että alueiden väliset erot pienenevät nykytilanteesta vuoteen 2030 mennessä, eikä sosiaalinen eriytyminen kasva nykytilanteesta vuoteen 2030. Vaikutusten arvioinnin perusteella voidaan todeta, että suunnitelmaluonnoksen myötä alueiden väliset erot pienenevät nykytilanteesta vuoteen 2030 mennessä eikä sosiaalinen eriytyminen kasva nykytilanteesta vuoteen 2030.

Suurimmat MAL-suunnittelussa käytettävät keinot alueiden eriytymisen hillintään liittyvät etenkin maankäytön sijoittumiseen sekä asumisen monipuolisuutta koskeviin toimenpiteisiin. Lisäksi liikennehankkeiden ja muiden liikenteen toimenpiteiden avulla voidaan parantaa alueiden saavutettavuutta sekä mahdollistaa uutta maankäyttöä, joilla oletetaan olevan vaikutusta segregaaation hillintään.

Sosioekonomisesti heikot alueet ovat olleet yksi keskeinen lähtökohta maankäytön ensisijaisesti kehitettävien vyöhykkeiden muodostamisessa. Asuntotuotannon riittäväksi tasoksi on luonnoksessa arvioitu 16 500 asuntoa vuodessa, mikä on lähes 200 000 asuntoa vuoteen 2030 mennessä.

Asuntotuotannon määrään ja monipuolisuuteen liittyvät toimenpiteet kohdistuvat koko seutuun, mutta painottuvat ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeille, raideliikenteen piiriin ja keskuksiin. Valtaosa sosioekonomisesti heikoiksi tunnistetuista alueista (noin 90 %) sijoittuu luonnoksen ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeille. Myös täydennysrakentamisen tukeminen ja purkava lisärakentaminen tarjoaa uusia mahdollisuuksia eriytymiskehityksen hillintään. Asutokannan houkuttelevuudesta huolehditaan myös mm. pitkäjänteisellä kiinteistönpidolla ja peruskorjauksiin kannustavilla korjaus-, energia- ja hissiavustuksilla. Maankäytön tiivistäminen lisää monilla alueilla lähipalvelujen syntymistä ja myös tätä kautta alueiden houkuttelevuutta.

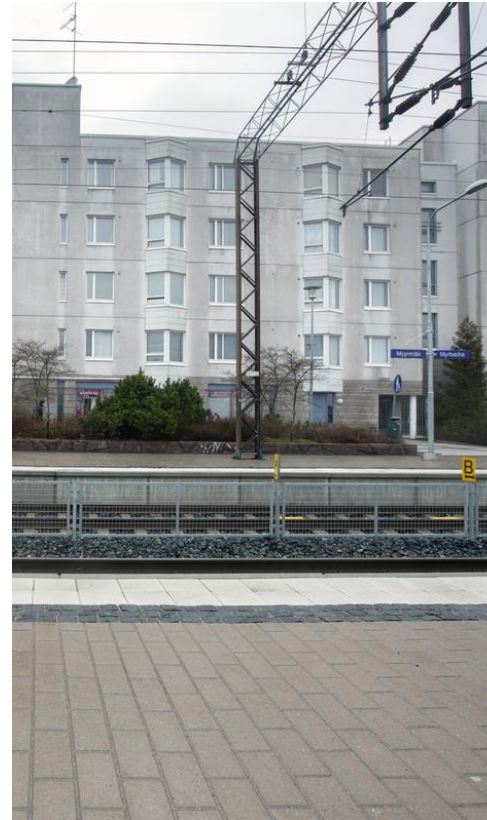
Luonnoksessa esitetty konkreettinen myönteisen erityiskohtelun ohjelma auttaa toteuttamaan eriytymiskehityksen teemaan liittyviä toimenpiteitä ja jakamaan hyviä käytäntöjä seudulla. Monet sosioekonomisesti heikossa asemassa olevat alueet ovat lähellä raideliikennettä, jolloin suunnitelman toimenpiteet raideliikenteen ja asemanseutujen kehittämiseksi vaikuttavat positiivisesti näihin alueisiin. Uusista liikennehankkeista etenkin Vantaan ratikka ja Viikin-Malmin pikaraitiotie parantavat saavutettavuutta usealla sosioekonomisesti heikoksi tunnistetulla alueella.

Vaikutuskeinot

Alueellisen eriytymisen hillinnän keinoja ovat mm. riittävä ja kohtuuhintainen asuntotuotanto keskeisillä sijainneilla, monipuolinen alueellinen asuntotarjonta, alueiden saavutettavuuden parantaminen ja lähiympäristön laadun kohentaminen.

Mittarin kuvaus ja laskentamenetelmä

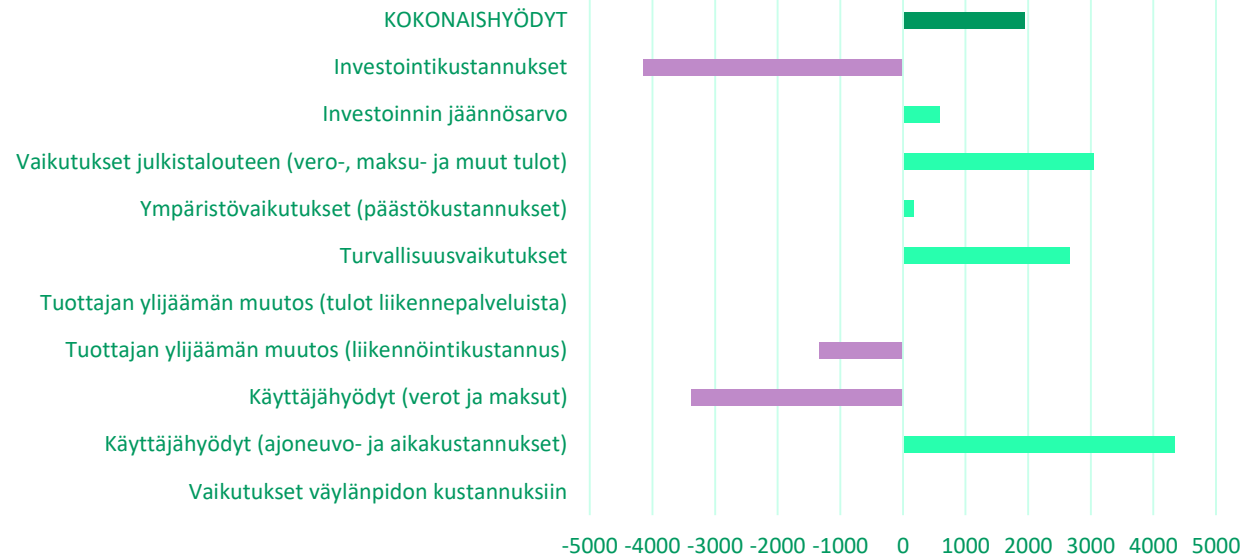
Alueellisen eriytymisen hillintää on arvioitu laadullisena asiantuntija-arviona ottaen huomioon suunnitelmanluonnoksen maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyviä toimenpiteitä laajasti. Alueellisen eriytymisen arvioinnin pohjana on käytetty yhdistelmäindikaattoria, jossa on muuttujina työttömyysaste ja talouksien mediaanitulot.

Päämittari: Yhteiskuntataloudellinen tehokkuus

Mittareiden arvot ja kohdentuminen alueittain

Yhteiskuntataloudellinen muutos suhteessa ve0:aan

Arvio mittarin arvon kehityksestä ja sen taustalla olevista syistä

- Aikasäästöjen summa rahana hieman suurempi kuin investointikustannukset
- Suuri osa aikasäästöistä tulee tiemaksun ansiosta
- Tie- ja pysäköintimaksut muodostavat ison kustannuserän käyttäjille, mutta palautuvat tuloeränä julkistalouteen
- Joukkoliikenteen suosion kasvu sujuvoittaa tieliikennettä ja vähentää onnettomuuksia

Vaikutuskeinot

- Joukkoliikennetyhteyksien kehittäminen kustannustehokkaasti (tehokkaat runkolinjat, raitioliikenteen kehittäminen), pyöräinfran rakentaminen, tieliikenteen sujuvuuden turvaaminen, liikenteen hinnoittelun optimointi ja uuden maankäytön sijoittaminen

Mittarin kuvaus ja laskentamenetelmä

Kustannus-hyötyanalyysi on hanketason vaihtoehtovertailussa laajasti käytetty menetelmä, jota on kehitetty palvelemaan paremmin myös järjestelmätason toimenpiteiden valintaa.

Hyödyt/kustannukset
-suhde
1,5
MAL 2019

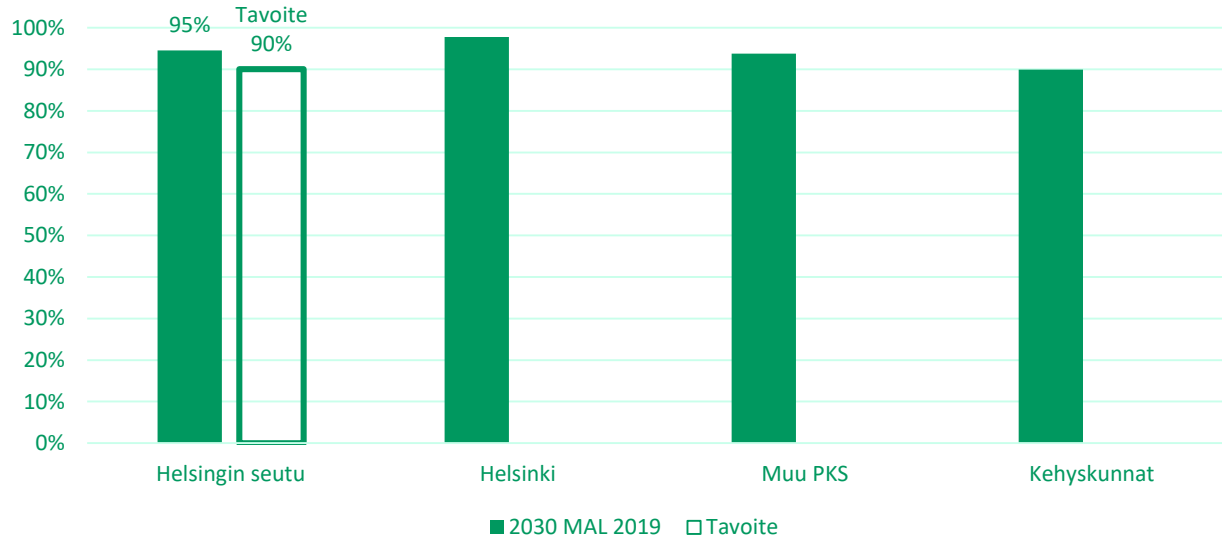
Tavoite > 1

Päämittari: Asuntotuotannon kohdistuminen ensisijaisesti kehitettäville maankäytön vyöhykkeille

Mittareiden arvot ja kohdentuminen alueittain

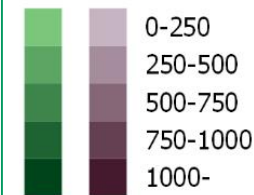
Asuntotuotannon kohdistuminen ensisijaisesti kehitettäville vyöhykkeille

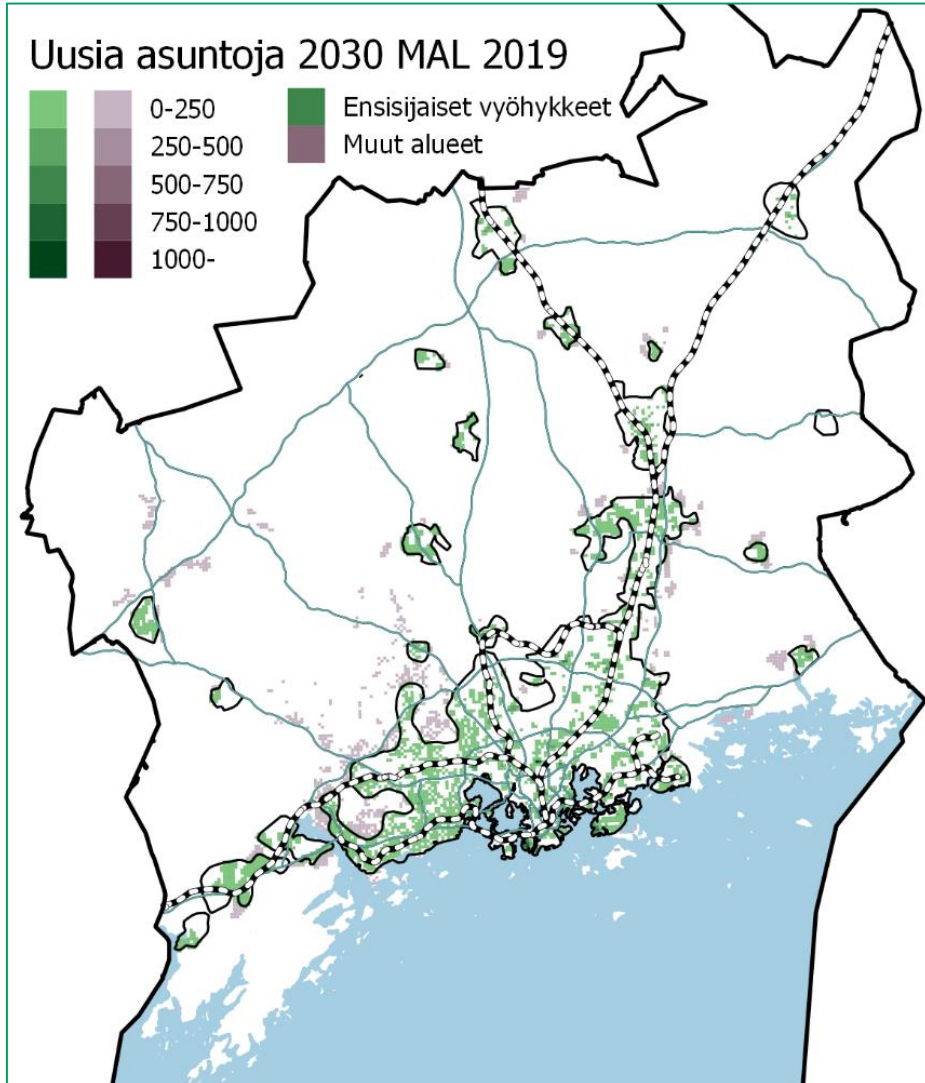
Mittarin kuvaus ja laskentamenetelmä

Seudullisesti ensisijaisesti kehitettäville maankäyttövyöhykkeille kohdistuvien uusien asukkaiden osuus kaikista uusista asukkaista (%). Asukasmäärämuutosten kohdistaminen maankäyttövyöhykkeille.

Uusia asuntoja 2030 MAL 2019

Ensisijaiset vyöhykkeet
Muut alueet

Arvio mittarin arvon kehityksestä ja sen taustalla olevista syistä

- Mittarin laskentatapa on muuttunut (nyt pohjana asuntotuotantoennuste, kun vuoden 2018 arvioinnissa oli maankäyttöprojekti) ja vyöhykkeet on päivitetty MAL 2019 -työssä
- Vuoden 2012 asuntotuotannosta ensisijaisille vyöhykkeille kohdistui 80 %

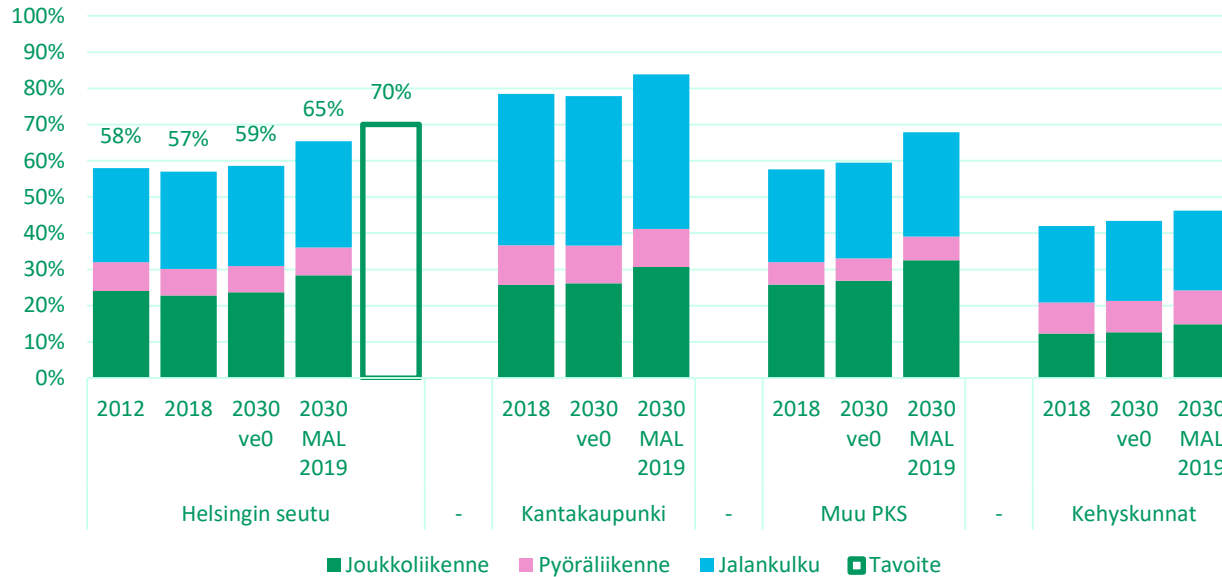
Vaikutuskeinot

- Tärkeää tarkastella kriittisesti ensisijaisesti kehitettävien vyöhykkeiden ulkopuolelle sijoittuvaa asuntotuotantoa

Päämittari: Kestävien kuljetapojen osuus

Mittareiden arvot ja kohdentuminen alueittain

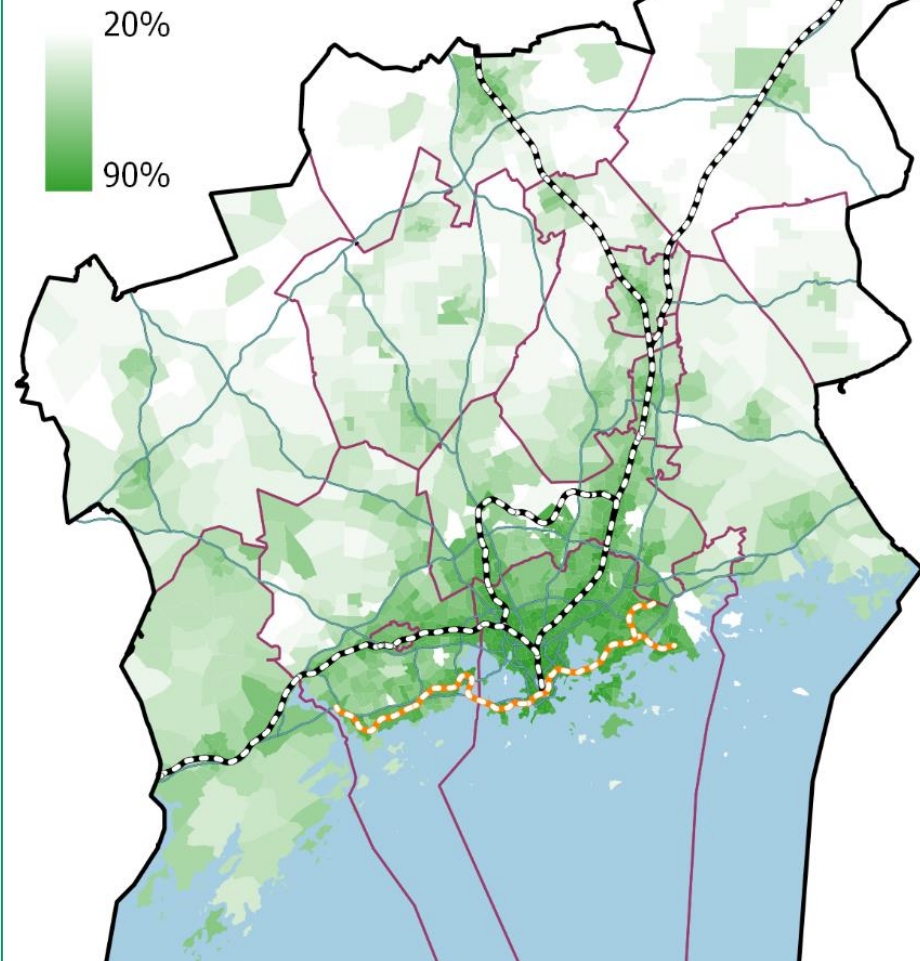
Kestävien kuljetapojen osuus

Mittarin kuvaus ja laskentamenetelmä

Eri kuljetavoilla tehtävien matkojen osuus arkivuorokauden matkoista (%). Kestävien kuljetapojen (kävely, pyöräily, joukkoliikenne) osuus seudun kuljetapajakaumasta.

Kestävien kuljetapojen osuus 2030 MAL 2019

Arvio mittarin arvon kehityksestä ja sen taustalla olevista syistä

- Joukkoliikenteen kuljetapaosuutta kasvattavat mm. lippuhintojen alentaminen, raideliikennehankkeet, tie- ja pysäköintimaksut sekä uuden maankäytön painottuminen joukkoliikenteen kannalta edullisille alueille
- Kävelyn kuljetapaosuutta kasvattaa erityisesti maankäytön tiivistäminen
- Pyöräliikenteen toimenpiteiden arvioidaan vähentävän autoliikenteen kuljetapaosuutta 0,4 prosenttiyksikköä

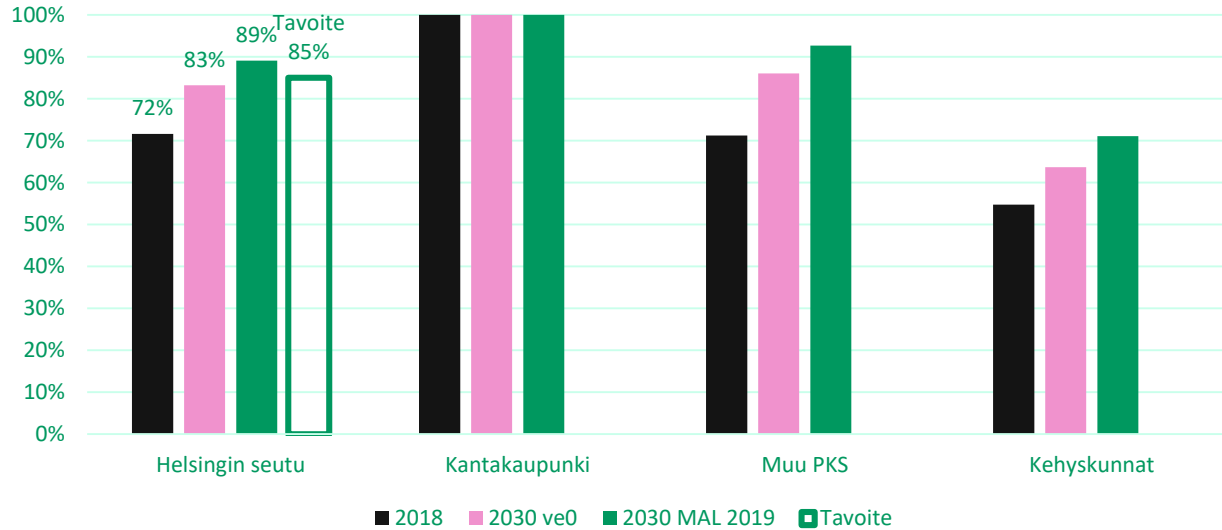
Vaikutuskeinot

- Maankäytön tiivistämisen, asuntojen ja työpaikkojen sijoittuminen hyvillä sijainneilla, joukkoliikenteen runkoyhteydet, liikenteen hinnoittelu

Päämittari: Väestön sijoittuminen kestävä liikumisen vyöhykkeille

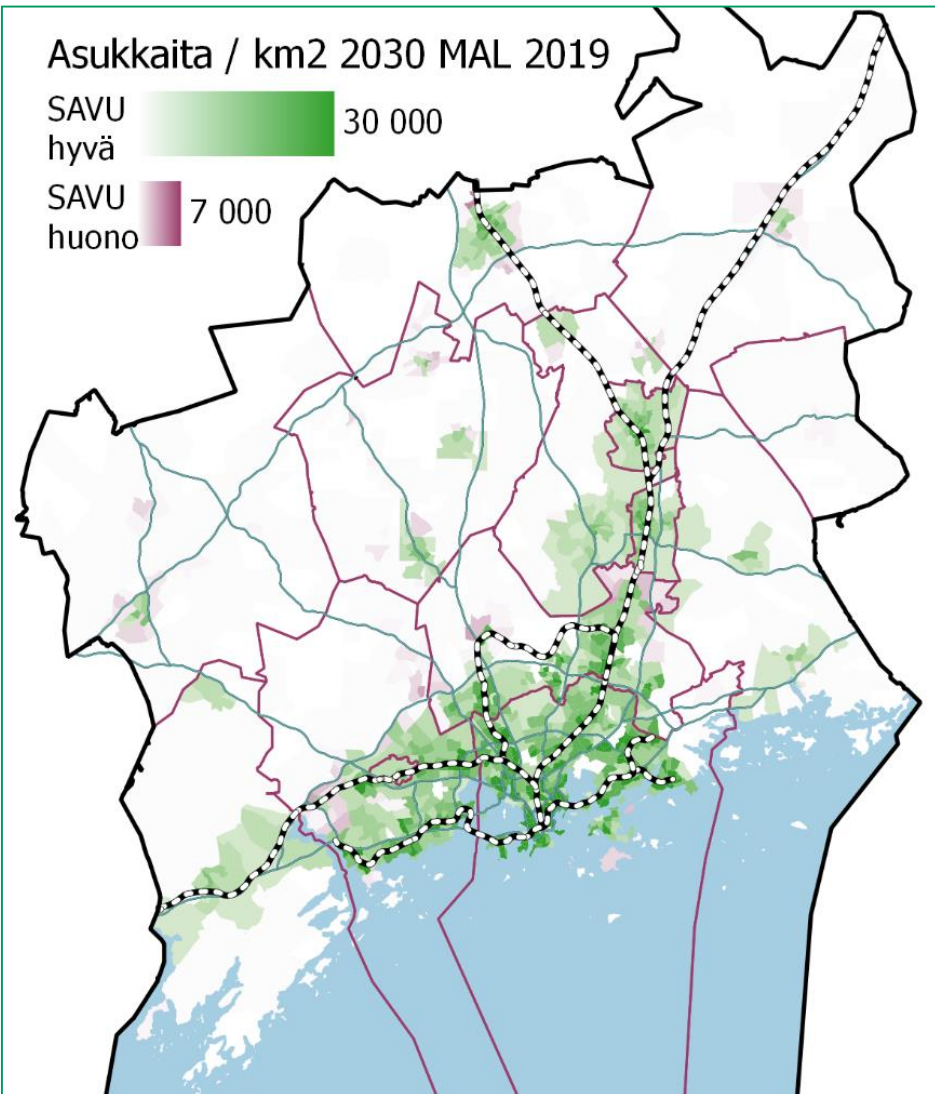
Mittareiden arvot ja kohdentuminen alueittain

Asukkaiden sijoittuminen kestävä liikumisen kannalta hyvillä saavutettavuusvyöhykkeille

Mittarin kuvaus ja laskentamenetelmä

Asukasmäärien kohdistuminen kestävä liikumisen vyöhykkeille vuonna 2030. Tunnuslukuina pääkaupunkiseudulla SAVU-vyöhykkeille I-III ja muualla I-V sijoittuvien asukkaiden osuus kaikista asukkaista (%).

Arvio mittarin arvon kehityksestä ja sen taustalla olevista syistä

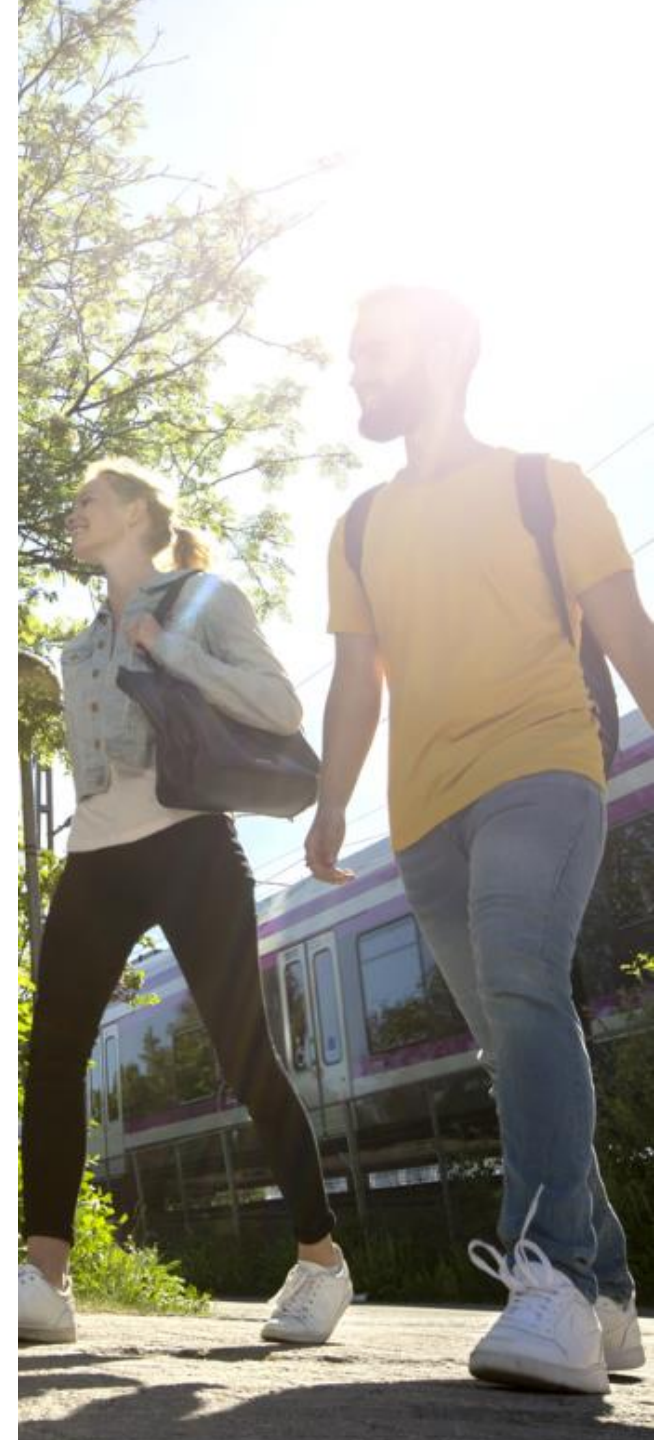
- Koko seudun mittakaavassa 89 % asukkaista sijoittuu suunnitelman mukaisesti kestävä liikumisen vyöhykkeille vuonna 2030
- Uudet asukkaat sijoittuvat keskimäärin nykyisiä asukkaita enemmän kestävä liikumisen saavutettavuusvyöhykkeille
- Saavutettavuusvyöhykkeet laajentuvat joukkoliikenteen kehittämisen ja lippujen hintojen alentamisen myötä

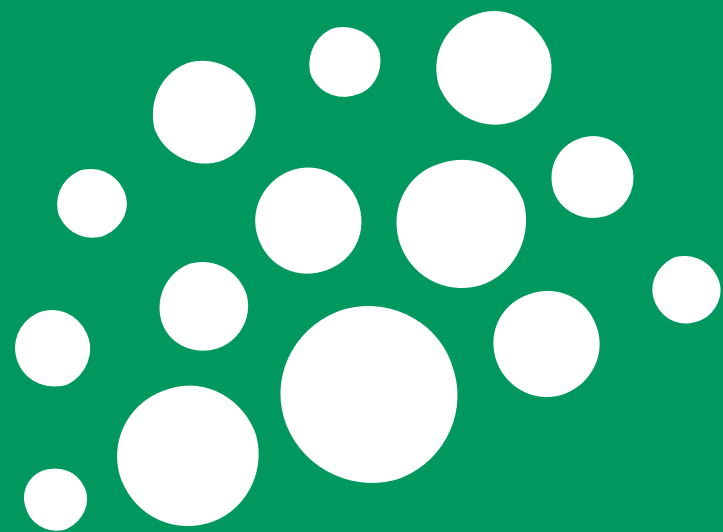
Vaikutuskeinot

- Hyvin saavutettavien alueiden parempi hyödyntäminen ja alueiden ulkopuolelle sijoittuvan asumisen kriittinen tarkastelu
- Joukkoliikenteen runkoyhteyksiä kehittäminen (nopeuttaminen, palvelutaso ja uudet yhteydet)

Mitä seuraavaksi?

- Suunnitelman pohjalta valmistellaan MAL-sopimus 2020-2023 valtion, seudun ja HSL:n kesken
- MAL 2019 suunnitelmassa on lukuisia jatkotoimenpiteitä, joilla suunnitelmakokonaisuutta edistetään.
- Tämän lisäksi käynnistetään seuraavat, tavoitteita edistävät jatkotyöt:
  - Maankäyttö: Seudullinen täydennysrakentamisselvitys
  - Asuminen: Myönteisen erityiskohtelun ohjelma
  - Liikenne: Tiemaksujärjestelmän iteroiva suunnittelu ja vaikutusten arviointi

MAL
2019